

ლიტერატურული განვითარები

№ 107 18 - 31 ოქტომბერი 2013

გამოცემის ორ კვირაში ერთხელ, აარასპერაციით

ფასი 50 თეთრი

ზურაბ სამადაშვილი
ნატა და ლაშა

როცა ხილათი გვერდითაა

ნატა ტელეფონის ზარმა გააღვიძა. ლაშა წვერს იპარსავდა და ტელე-
ფონთან მისკვლას არ ჩქარობდა.
— არ უპასუხებ? — ჰკიოთხა ნატამ.
— მაგისტრის არა მცალია, — ლაშამ გაპარსული ხორხი სარკეში შეითვა-
ლიერა, — საქმეზე ვაპირებ წასვლას და, საერთოდ, რამდენიმე დღით

— მოგბეზრდა აქაურობა? — ნატამ წამოდგომა დააპირა.

— ინტერ, ინტერ, ჯერ ადრეა, ერთ კარგ გამოძინებას კიდევ მოასწრებ, —
ლაშამ ხორხი თითოთ მოისინჯა და ელექტროსაპარსი ხელმეორედ გადაიტ-
არა, — შენს თავს რა მომაბეზრებს, ჩემო მშვენიერო, უბრალოდ, რაღაც ამ-
ბავი მაქვს მოსაგვარებელი, მოვაგვარებ და დაგიბრუნდები. მანამდე დაის-
ლიერა, დაწყნარდი, დამშვიდდი, ვიცი, დაგლალეთ მე და ჩემმა ძმაკაცებმა.
ბეჭასთან გადავდივარ.

II-III

ჩემი თვალები — ტყუპი მთა მაშუ,
ვინაა მათი ფერის მნახველი?!
მათ შორის დიდი
მზის ღმერთი დადის
და აფენს ირგვლივ
ხილულსა თუ უხილავ ნათელს,
აფენს და აფენს.
ჩემი თვალები — ტყუპი მთა მაშუ.
მას დარაჯობენ მორიელები
კაცისა და ქალის სხეულით,
რომელთა ბრწყინვას
ვერასოდეს გაუსწორებს თვალს
დე მოკვდავის.

მარიამ წიკლაური

მაშუ

ჩემი ტყუპი მთა — ჩემი თვალები,
მაღალი მაშუ,
ყოველ ცისკრისძვრას რომ იხსნება,
ღვთის ბაგესავით,
ყოველ დაისზე
მზის ღმერთს აცილებს შინისაკენ
და მნიოურ თმებში გაბლანდულ კოცონს
ლამეული ნამით უნელებს.
ის, ვინც გაბედავს,
მიეახლოს მაშუს კარიშჭეს,

უნდა იცოდეს,
როგორ უსწოროს ნათელს თვალი და
როგორ გავიდეს
იქიოკენ, სადაც
მზე-ბატონის საბრძანისია.
უნდა იცოდეს, ნათლის რისხვას
რით დაარწყულებს,
რისთვის უნდა გააღწიოს ბედისწერას
მზის იქითა მხრის სანახავად...
ის ვინც გავიდა,
დღეს მზესავით ამოდის, ჩადის...

IV-V

ჯარვი ფხოველი

ხელის-გულის ანაბეჭდები

***
ენის პლასტიკური ხვეულები: ენა, როგორც ღვთაებრივი თიხა, ისტო-
რიული წმინდა მასალა, ლექსად ნაძერნი, ემოციის იდუმალებით გადაბ-
მული ამოკვეთანი, გულებს მომწყდარი ჩოჩქოლი: უამიუამ მნარედ ალ-
საქმელი, ხოლო უამიუამ სალტუნი და მალამო კაცის სულისა...

ლე პოეტურად მოღალადე აჩრდილებისა... იგივე მოხდა ძველ ჩინეთშიც:
იგივე ხდება დღესაც იქ: უდაბნოთა წყეულ მხარეში... ნუ გაიკვირვებთ: თვით
დიდი მაოც ლექსად ღალადებდა, თანაც წერდა ძველი ჩინურით: ის ბაძავ-
და ტანის დროის უკვდავ პოეტებს!

***

ქართველობის, აზროვნების, სიტყვის რაინდი: ერეკლე ტატიშვილი!.. გე-
კითხები: მაშინ ვინ შესძლო შეუძლებელი: ვინ გააჩუმა, პირი ვინ გამოუკ-
ერა?

VIII-IX

მხოლოდ ერთი

დიდი ხნის წინათ
გამოკეტილი
სახლის კარი
თავისით გაიღო,
ჩრდილები
(ნაცნობი თუ უცნობი)
გაუჩინარდნენ
სხვადასხვა მხარეს,
მხოლოდ ერთი —
ყველაზე ფერმკრთალი —
დედის ჩრდილი
შენკენ წამოვიდა
და გამოგელვიძა ამ დროს.

ვაჟა ხორნაული

***

ქალი ტალღაზე, ჩიტი პალმაზე
(მიწა მოხატეს ღმერთის ფერებმა),
ახალ ბილიკზე კვალი ღამაზი
და ლოცვასავით თბილი თენება.
მარადიული გზა და მიზანი
(ზეხმელი ცოცხლობს მზესთან დგომითა),
მადლი დარისა და ხმა ნიჟარის —
თითქოს ვიღაცა გიხმობს შორიდან.

***
სამოთხეში ხარ თითქოს, ღმერთმანი
(ამაღლდი, დღეო, ზეცით მორწყულო),
და გონებასთან ერთად ღოცულობს
გული — ტკივილის ხელში მფეთქავი.

ნისლში მოძრაობს ფერი ზღაპრული
კლდეს მიბჯენია მეწყერი თალხი
ფიქრს ალამაზებს სიჩუმე ბალის
და სევდიანი წვიმის კაკუნი.

X

გურამ მეგრელიშვილი

სათამაშო პავილიონის სახლი

მმ წელს სამსახურიდან წამოინია უპატიოსნო თანამშრომლის
გამო. რამდენიმენლიანი გადამული მუშაობის მერე თავს პირველად მივე-
ცი უფლება, დასასვენებლად წავსულიყავი. ხმაურიანი ზღვისპირა ადგ-
ილების ინტერესი არ მქონდა, მითუმეტეს, რომ ადგილობრივი სერვისი და
ფასები ერთმანეთისგან ძალიან შორს იყვნენ. ევროპის კურორტებს ამ
ეტაპზე ვერაფრით შევწედებოდი და, პრინციპში, სიმართლე რომ ვთქვა,
არც მქონია რაიმე განსაკუთრებული სურვილი, ვალენიაში ან პალმა დე
მალიორკაზე დამესვენა. გადავწყვიტე, ჩემი დიდი ბებიის დანატოვარ სახ-
ლში გამეტარებინა ორი მშვიდი კვირა, მითუმეტეს, რომ საზღვრის გადა-
კვეთის პრობლემა აღარ არსებობდა და მშვიდად შემეძლო, რუსეთისკენ
გავმგზავრებულიყავი.

მას მერე, რაც ჩვენ ირ ქევეანას შორის დიპლომატიური ურთიერთობა
გაფუჭდა და საზღვრები ჩაიკეტა, ოჯახიდან რუსეთში არ ჩავსულვართ
არავინ. პრინციპში, არც მანამდე ვიკლავდით თავს. მას მერე, რაც დედაჩე-
მი იმქვეყნად გაემვზავრა და მამამ მეორე ცოლი მოიყვანა, „მასში ა“ ბები-
ასთან არც მე და, მითუმეტეს, არც მამაჩემი არ ჩავსულვართ. მერე მოხუ-
ცი გარდაიცვალა კიდეც. დაკრძალვის ხარჯები წესისამებრ ჩვენ გავის-
ტუმრეთ და როგორც თვიციალურად მოსული წერილით შევიტყვეთ,
მემკვიდრეობის — მომცრო მოცულობის სახლის ციმბირის ჩრდილოეთით,
მასში 1-ს დასახლებაში და ტყის მცირე მონაკვეთის მფლობელები გავხდით.

XI-XIII

დასაწყისი პირველ გვერდზე

— არც ისე, მასე ადვილად არ ვიღლები, — ნატა წამოდგამა, თვალისძახახმამაში გამოწეყო, სამზარეულოსკენ გაქანდა.

— რა გჭიროს, ნატა, მგელი მოგდევს? — სიცილით მიადევნა ლაშამ, — ვერ (მოვასარი შენი შეთვალიერება, რა გაჩერებს!

— შენი გადიზიანება ჯერ არ შეიძლება, აგადა ხარ, ჭრილობა გაგებსნება, — ნატა ისევ ითახმი შემოვიდა, — ჩაი ირ წუთში მზად იქნება, არ დავლიოთ?

— არა, არა მაქვს მაგისი დრო.

— მაგას რა დრო უნდა! — გაიცინა ნატამ.

ტელეფონმა ისევ დარეკა.

— მოიცა, მე ვუპასუხებ, — ნატას ყურმილი ჩამოართვა ლაშამ, — გისმენთ, — ჩასახა ბრაზით.

ბატონი დავითი რეკავდა: სამი მეგობარი მყავდა და სამივემ მილალატაო, — ამბობდა, — კარაბინი მომპარეს, მაკაროვმა ტყვია გამიჭედა, ქალბატონმა ანაბელამ კი მიეპინა... ესეც შენი სამი მეგობარი, ვილას უნდა ენდოს კაცი, ცოლებზე და შვილებზე ხომ, საერთოდაც, ლაპარაკი არა ღირსო.

ლაშამ ყურმილი დადოდა მხრები აიჩეჩა:

— ვერ არი ეს კაცი კარგად.

— ბატონი დავითი იყო, არა?

— ჰო, და არანშენული ვარ, ალარცემასხვერება, სად დარეკა და რა თქვა.

— მეც შემიმჩნევია მასეთი რამე, — გაიცინა ნატამ, — სიმთვრალეში ემართება ხოლმე. ზოგჯერ, ერთსა და იმავეს იმეორებს და იმეორებს.

— იმიტომ იმეორებს, რო ალარ ახსოვს, თქვა თუ არა, სკლეროზი აქვს, რა! — ნატას სიცილში აპყვა ლაშა, — კარგი, წავედი, — ელექტროსაპარი სანოლზე მაგდოდა ნატას აკოცა, — აბა, შენ იცი, ჭკვიანურად მოიქეცი, არ შემარცხვინო. მალე დაგიბრუნდები და ქორნილზე მოვითათბიროთ.

— მორჩი, რა!

— რატო, ცოლად არ მომყვები?

— ასე რა, ცუდად ვართ? მაინცდამაინც ოჯახურ კომბაინად უნდა გადამაქციო?

— ბევრი არაფრის შეცვლა მოგინერს, — ლაშა კიბეზე დაწევა, — არ ხარ ცუდი დიასახლისი.

ნატამ ფანჯრიდან უყურა, როგორ გააღ ლაშამ 06-ის კარი, როგორ გაახურა ძრავა და ნელ-ნელა გაიყანა მანქანა ეზოდან. მის მოხდებილ ჩატვლილისა და დაცვენილ გარეგნობას სრულებით არ უხდებოდა ძველებური, საბჭოური ჯაბახანა.

— ნორმალური მანქანა მაინც უყიდოს ბატონითა დავითმა, — ჩაილაბარაკა ნატამ, — ისიც დიდი უხიაკი ვინმეა.

3. შორქოლიანის ავადებითობა

კ. შორქოლიანის ბიძაშვილის დანახვაზე გაელიმა. ბოლო ხანს მასთან სახალოვე შევბას ანიჭებდა, ნანილობრივ უმსუბუქებდა ალმაშების დაკარგვით გამოწეულ დანაშაულის გრძნობას.

„აი, ასე ვარ, — თქვა და ბიძაშვილს ხელი მორიდებით გაუწოდა, — გულმა მიღლალტაციათი“.

„ინექი, ინექი, — თავისი კანტურით დართო ნება ბატონმა დავითმა, თუმცა კ. შორქოლიანის აზრადაც არ მოსვლია წამოდგომა, და ცელოფნის პარკუში გახვეულ სურსათ-სანოვაგეზე მიანიშნა, — ეს სად დავდო? ცილია და წვენები“.

„დიდი მაგლობა, — თქვა კოტე... — ბატონი დავითმა გრძელ-გრძელი ყლუბებით გამოცალი ბოთლი, ნევრ-ულვაშე ხელსახლი ჩამოსვა და არხენია და გაგრძელები არია! ჰოდა, მაგია დასთან მივიდა და თავის მოტანილ პაკეტს დასწედა, — ჩემთვის ატმის წვენსაც გაიმეტები“

„დიდი ის არა, ჩემო კოტე... — ბატონი დავითმა გრძელ-გრძელი ყლუბებით გამოცალი ბოთლი, ნევრ-ულვაშე ხელსახლი ჩამოსვა და არხენია და გაგრძელები, ცილი ის არი, რო მთელი საქალეოთი მტრია და გადამეკიდა, ეგენი ხომ უცხობანეტელები არია! ჰოდა, მაგია მთელი უბედურება. სიყვარულის ახსნით იწყებნ და მერე სულში გაფურთხებენ.“

კ. შორქოლიანმა საათისკენ გაპარა შენუბული მზერა.

„არა, ვერ არა“.

„ცხელა დღეს, — ბატონმა დავითმა სანოლთან მიარხხა ხელისგულები დაიტყასენა, — ესეც ასე! მოკლედ, არ იშლი სამსახურის აბურად აგდებას“.

კ. შორქოლიანს ღიმილი სახეზე შეეყინა:

„უცებ გახედი ცუდად, — თავის მართლება სცადა, — წამლის დალებაც ვერ მოვასნარი. რომ მომესწრო, საგადმყოფო

არ დამჭირდებოდა. ერთი-ორი დღე და“... „კარგი, გეხუმრები, — შეანუცევებინა ბატონმა დავითმა, — ვერ ხვდები, რო ვეუმრობ?”

„არა, როგორ არ ვხვდები, — სანოლზე აცქენებდა კ. შორქოლიანი, — მაგრამ მეთვითონ ვერ ვისვენებ. ვინ იცის, რამდენი სახემ დაგრძელება დავითმა, — ვერ ეჭვი დაგრძელება, მეტ კი აქ ვეგორაობ. მანამდე იქ ვიყავი, დამპალ რუსეთში, მერე, როგორც ჩამოვები, აქ ამოვყავი თავი. ლაშაც ცუდ მდგომარეობაშია“...

„ნუ ნერვიულობ, ყველაფერს ეშველება, — ჩაბურტუბუნი ბატონმა დავითმა, — ოლონდ ეს ვალები გამასტუმრებინა, სხვას არ ვჩივი, რაც მოხდა, მოხდა, უსაშველო არაფერია“.

„ვალს უყველებ და გაგისტუმრებ, — თქვა კ. შორქოლიანმა, — გამოვალ და“...

„როგორ? — დამცინავად გაელიმა ბატონ დავითს, — ხელფასიდან დაფარავ ნანილ-ნანილ?“

„მოვიფიქრებ რამეს! — კოპები შეიკრა კ. შორქოლიანმა, — ვალში არ დაგრძები. გამოვალ და მოვიფიქრებ რამეს. პრინციპში, მოვიფიქრებულიც მაქვს. მაგაზე არ იდარდო“.

ბატონ დავითს გული მოულბო ბიძაშვილის გაცხარებაში:

„დაივიწყებ, — თქვა მან, — რო გამოხვალ, სიმართლეს გაიგებ. ერთი ეს საგადასახადო მომართებინა! ცოცხლად შემჭამეს

ზურაბ სამადაშვილი

როცა
ხილათი
გვერდითაა

ფრაგმენტები
მომავალი
რომანიდან

მაგ ნაბოზრებმა! არადა, რა ხალხია, იცი? გუშინდელი გამომძრალი ნაბიჭვრები, ათამდე თვლა არ იციან. ჩემთვის, ეხლა, ყველაზე დიდი პრობლემა საგადასახადოა. საგადასახადო და პოლიცია. დანარჩენი, ჩაორალე, გარკვეულია. სიმართლეს დღესვე გეტყოდი, მაგრამ გიფრთხილდება, არ მინდა, ზედმეტი ემოციებით შეგანუხობო!

პრობლემები, მაგრამ ხანდახან მეც გამისხენდელი გამორჩეული ნაბიჭვრები, არ მინდა დავითმა, — არ არი სიყვარულის ახსნა, ან დაბოლოს, ნაციონამა დაუნიშნა პატარი და მუქარაც შემოუტვალი, დალების რომ არ მნახო, თვითმკვლელობით დავასრულების შემდეგ, შენი სულელური ეჭვიანობით შეინირე ჩემი სიყვარული, რომ გეტყვის და ყურმილს დაგითხლებებს, სიყვარულის ახსნაა, აბა, რა არი? როითე წუთში, უკვე ახლანდელი, მოქმედი მეულელ რომ გამოგიგ ზავნის შეტყობინებას, — კარგად მესმის შენი

„მანამდე? — პატარა მუშტი მოულერა ქალმა, — როგორც თვრები, მაშინვე უკიდეს კ. შორქოლიანმა მერე, შენ კი სულ მოვრალი ხარ. შენს პორტრეტს ვხატავო, ცოლ-შვილს ალარ უზნდივარო, საკუთარმა ძალმაც კი მიკიბინა. დამესახული რომელი ერთია, რომელი ერთია კარგი ვიყო, თუ რა არ მის დამატებით მარტინი და გამოგიგ ზავნის შეტყობინების შემდეგი ხომელი.“

„მანამდე? — რა არ მის დამატებით მარტინი და გამოგიგ ზავნის შეტყობინების შემდეგი ხომელი.“

„მანამდე? — რა არ მის დამატებით მარტინი და გამოგიგ ზავნის შეტყობინების შემდეგი ხომელი.“

„მანამდე? — რა არ მის დამატებით მარტინი და გამოგიგ ზავნის შეტყობინების შემდეგი ხომელი.“

„მანამდე? — რა არ მის დამატებით მარტინი და გამოგიგ ზავნის შეტყობინების შემდეგი ხომელი.“

„მანამდე? — რა არ მის დამატებით მარტინი და გამოგიგ ზავნის შეტყობინების შემდეგი ხომელი.“

„მანამდე? — რა არ მის დამატებით მარტინი და გამოგიგ ზავნის შეტყობინების შემდეგი ხომელი.“

„მანამდე? — რა არ მის დამატებით მარტინი და გამოგიგ ზავნის შეტყობინების შემდეგი ხომელი.“

„მანამდე? — რა არ მის დამატებით მარტინი და გა

ერთი, თუ ორი, თუ შვიდი, თუ ათასი...

ერთი, თუ ორი, თუ შვიდი, თუ ათასი
ტანჯვა და ტკივილი, ტრფობის ტბას გადავსხი.
და ახლა ზეირთის რომ წითელი გადასდის,
ეგ ჩემი სისხლია და არა მზის.
და ან კი, განა ეგ ზეირთია?! ნატევთა
ლანდები დაისტეს ხსოვნის მზეს ართმევდა,
რომ განთიადისფერ ნისლების არფებზე
სიცოცხლე დაეკრა როგორმე გულს.
ისმოდა ჰაერში სიზმრების გამები,
და ცხადის კამერტონს ვერაფრით გაეგო,
სად იყო იმედი, რომ კოშკად აეგო
ამ გულს და უკაროდ შეეშვი შინ.
ტანჯვათა ტაძრების ქრისტეს და სერაფიმი
ლოცვებით ვლლიდი და ცრემლებით ვსერავდი,
რომ ეკრძნონ ტკივილი, რომელშიც ელავდი.
ერთხელაც ვერასდროს გვაცხოვნეს მათ.
და აპა, ვილევი და სიკვდილს გულიმი.
ჭა თუ ვარ, რომელშიც ვდგები წყლად წუხილის.
ვინ იტყვის, ჯოვოხეთს იყო და უხილავს
ჩემი ტკივილების მინა და ცა?
ღვთისაგან შერისხულ სისხლნაკლულ გოლიათს
ცრემლმა რომ ზამთრის დღედ მალევე მოლია —
სიყვარულს — რამდენი ყმა გადაჰყოლია
და ფარაონების ოქროსფერ მტვერს.
შენც ეგრე... და ასე იქცა რაფსოდად,
უფალის ლტოლვილად, ეშმაკის ანცობად
მიჰყები სევდის და ტკივილის ნაძვარს,
ნაფერებ შესანირ მწყურვალე ხარს.
ვერასდროს იპოვე ის, ვისაც ექცდი,
ცხადი და სიზმარი უკვალიდ შეწებდა
და ამდე გულებში არცერთზე ენერა
სახელი, რომელსაც იყინებდ დღეს.
აპა, შენ გიყვარდეს სამყარო მარადი,
რომელსაც ერთისთვის ქმნიდი და მალავდი,
რომელშიც ორი და შვიდი და ათასი —
იმ ერთის გარდა იცხოვრებს სხვა...
იარე, გაძელი, ეგ გზაა, ეგება,
ის, ვისაც ელოდი, ის, ვისაც ექცდა
გულად შრომანებს უსვამდა ბეჭდებად
გზისპირებს, ლანდნად რომ მიქონდა ქარს.
ზარს რეკად უცრემლო სიზმრების გაღმეთი,
შენივე სურვილის დარანში გახევდი,
გატოპე სიმური, ნაპირად გახევდი,
სიპერი უმაგრე მარტოსულ სკელს.
ერთი, თუ ორი, თუ შვიდი, თუ ათასი
ტანჯვა და ტკივილი, ტრფობის ტბას გადავსხი
და მინც გაცოცხლე, რომ მეტევა ათასგზის —
მიყვარხარ, მიყვარხარ, მიყვარხარ შენ!

აფთარი

ყველაფერი წყვილადაა.
ნაღმა-კულმა,
მარჯვენას მარცხენა აქეს, დღეს — ღამე,
მიქცევას — მოქცევა...
ყველაფერი წყვილადაა:
ჩაისუნთქე, ამოისუნთქე..
განა ჩებება სხვა რამისთვის ადგილი?
აპა,
ეგ სულ ცალკეა — სულის შეკვრა, გულის გახეთქვა..
ეგ მესამე ყოველთვის არის და ყოველთვის ახერხებს, რომ
სწორედ შუაში ჩაეჩიროს,
დაისაცუთოს თავის ადგილი ზუსტად იქ, სადაც
არაფერი ეკუთვნის და არავინაც არ ელოდება.
აფთარია, ცოფიანი, ბალანაშილი,
ყველაფერის ფასად იქა დგება, იმ საზღვარზე,
რომელზედაც სულ არალაც წამით, წამით
მისხლებით ცდება ნაპირები მარადი წყვილის...
ნემსისწერივით იქ ეტევა,
და არასდროს არ აუსხლტება კლანჭიანი თათისგული
იმ ადგილიდან,
ხშირად ღვთის სხივიც რომ ვერ იყიდებს
სინათლის ბწვალებს...

ალყა
...გაპკვეთე ქარი, გააპე წყალი...

ეს ალყა! მარადი ალყა!
თუ გაარევ მხოლოდ მკვდარი!
გულგაგლეჯილი!
შენ გადიხარ და სხვა ვერგინ გაგყაგს!
მერე რაცაა, იმაზე, სხვა დროს,
ჯერ ალყის შეგნით...
ჯერ ათას საპყარს, ასი ათასს, მილიონ საპყარს
ვაიძულოთ საცუთორი ალყის გარღვევა.
ეს იქნებოდა გმრიბის ტოლი,
მაგრამ როგორ?
ჯერ უნდა მიხვდნენ, რომ ყელამდე არტყიათ ალყა
და ალყა-ალყა ჯერ ყურებზეც ხახეს ვერ დავაჭრით,
რადგან სიზმრის ალყაში სხედან...

ყველა თავისი თავის ღმერთია,
ყველა — თავისი ანგელოზი, თავისი — მხსნელი.
ყველა თავისი დედამიწა უტრისალებს ტერფებქვეშ და

მარიამ წიკლაური

ყველას თავისი ჯოვოხეთის რემონტი აქეს —
მეთლახს აგებს, თან სამოთხეზე გვესაუბრება
ჭიქით ხელში,
ცოლ-შვილს იძლევა სარფის სარფიან ფასად, მინასაც
ყიდის, რომ მეტი ჭამოს,
დიდი გაუხდეს, რთაც სხვებს ალყას შემოავლებს
ორივე მხრიდან.

ალყა — სიცოცხლე. სიკვდილი — ალყა.
წარსულიც ალყა, დღევანდელობაც.
და მომავალიც ცივი ბლოკადა.
მოჩვენები — შავი ცხელების —
ვეღარაფერი ვეღარ მოგვარდა, ვერც მოგვარდება,
რადგან უამის ალყაშია მთელი ქეყანა,
რადგან სიცრუის ალყაშია ყელა სიმართლე,
და გახრწნილების ალყაშია უბინოება —
შეშლილი და სიკვდილისირზე მისული ბალდი,
არავის ახსოვს ვისგან იშვა, საიდან გაჩნდა.
იქნებ მტერმა ალყის იქიდან გადმოავდო?
პირველი სწორედ ეგ უნდა მოველათ —
ყველაზე მეტად საშიში და ფეოქებადი სინიდისივით.

მოგეთეც — ალყა, მტერიც — ალყა
და იმედიც, რომელიც ქრისტეს დაბადებიდან
ჯიმივით აგყაბა, სულსა დაფაგს,
და მინც იმას გაიძახის: ღმერთო, გვიხსენი!
ყველა გვიხსენი: შენიანიც, მტერიც, საპყარიც...
აპა, მაგას ჭკუა განა მოეთხოვება?
თუ იმედია, იყოს ჩემი, მხოლოდ წევნი, მარტოდენ ჩემი!
რა ესაქმება ჩემს იძედებს სხვისი მომის, სხვისი შიმშილის,
სხვისი წარლვის და წალევისა?

რა ვუყოთ ბავშვებს, მშობლებს, მოხუცებს?
რა ვუყოთ ტაძრებს — მინა, ტყეს, წყაროს?
ალყა,
და ამ ალყაში, ვიცი, უშმაკის გარდა არავინ სარობს.
ხალხი? და ხალხიც — ვირთხებივით გამომწყვდეული
მეფის, ჯალათის, მასნავლებლის თუ მღვდლის ჯიბეში.
ალყა ფულის, ალყა ტყეის, ალყა წამალის.
არც კატაკომბი, არც სამალავი,

ალყაა — ჩემი ბედისწერა! არსად მერანი,
არსად ფასკუნჯი!
და კეთროვანი მთელი ქეყანა
ქარს ატანს ყველა უშმის ნაუნჯარს,
სიგიურის ქარის ალყაში ვეგავართ,
მეზღვაურივით, გაქარული ვეგაქვას სიგიური კანი...
არც დროს შერჩა რამ ხანგრძლივობის,
არც სივრცეს შერჩა თითქოს შიგთავსი.
სულიც გაბრტყელდა, სიტყვაც გაბრტყელდა,
მხოლოდ ფასადი, მხოლოდ გარსი, მხოლოდ ტყავი,
ცხაპირი აგვერა, რომელზედაც სულ ალყა-ალყა,
ჭკუა მინც ვერ გვისწავლია...
მეორედ მისვლაც არ უნდა ქრისტეს,
გადინფიქრა იქნებ ჩემი სხნა?
ან დედამიწის გარეთ გავიდა,
სინჯოს რაღაც სულ სხვა ახლიდან,
სულ სხვა, სულ სხვა, სხვა თიხა ზილოს, აყალო მინა,
ალყა-ალყა აღარ აყაროს ქარისის შვერი.

ან იქნებ ისიც დგას ალყის გარეთ,
გინ იცის, დგას და შიგ ვერც შემოდის?

ძალისმიერი მეთოდები ჩვენი ღვთისთვის, აპა,
განა საკადრისია, ხომ დაემსგავსა ფანატ მუსლიმს ან იელოველს?

ანგელოზებიც ძლივს მოათრევენ
ჰუმანიტარულ ტკირთით საგსე ჩემოდნებს, პარკებს,
მათ აქვთ უფლება, გადალაბონ ალყაც, საზღვარიც.
მათ აქვთ პასპორტი ყველგანმყოფობის.

აქ კი ომია, ლაქლაქის ქალაქს ვერ შეუნგრიეს
ჯერ შეუძაბანდი,
მომწყდით თავიდან, მე ჩემთვის გავალ,
ხმას არ გაცემთ, თქვენ არ ყოფილხართ არაფრის ღირსი!
ნუ გეგონებათ ტაშს გიკრავდით — მე მკვდარი ვიყავ,
გულზე მქონდა დაკრეფილ როვე ხელი!
ნუ გეგონებით, ჩემს შესახებ იცოდით რამე!
მოჩვენებები შეაბრივი ცხელების,
რომ იმოსებით ყველგამდადრულ სამართალის
ცივი ცხელებით!

ალყა, მაინც ვფაფხურობთ — ვიწვით!
ეს ცეცხლი იქნებ არასდროს ჩაქრეს?
ნუ ელოდებით, ვინმე გაგვიყვანს და, ჩემი დარჩეს,
იქნებ სულაც არა გსურთ გასვლა?

რა აშენებს ახლა თავიდან ამდენ ტაძარს, ამდენ სოფელს,
ვინ გადაჭიმიავს გზას შორეულ ეგვაპტებდე,
იერუსალიმს ვინ მიადგება,
ამდენ მათობის ვინ დაუგდებს ყურს,
როდის უნდა გაიტან კვალი მამულში...

ამდენ გმირ ქართველს ვინ განადიდებს?
მგონი, ირნმუნეს, რომ

ახალ ღმერთთან ახალი კაბით აჯობებს მისვლა,
თითქოს არასდროს არაფრი მომხდარა და
რისი ალყა, რისი ტანჯვა, რისი წუხილი,
ბედნიერი აჯობებს იყო,
ცარიელი, მაგრამ სავსე ბედნიერებით...

ისმოდეს გარეთ უპოვრის ხმა, ხმა გოდებისა,
ხმა სინანულის,
ეს ხომ უბადლო პოლიფონია არის ფოლკლორის,
საინტერესო მოვლენაა, მთელი მსოფლიო გაოცებული
ისმენს ამ ხმებს,
ო, რამდენი წელინადია...

ალყაც სულ უფრო ვიწროვდება, მავთულხლართები
ჩემის ღლებების აპულის სისხლისფერ გარდად.

ეგეც ფოლკლორი...

რისი რაში, ბედის სამზღვარი?
სადღა ნახა ან ქვეყნის და ან სინდისის,
ან ბედის და უცედურების საზღვარს?
ვეღარას!

ერთადერთი დიდი ალყა!

თუ გახვალ, იქნებ,
გაიტან სააქაოს ხელმოწერები...

დასანებისი

რადგან არ ვიცით, თუ როგორი იქნება ბოლო,
ს

ისე დავიწყო,
ზემინით,
თითქოს არც კი მიცხოვრია და ვერცა ვხვდებ
რატომ იციან გადადება დღესასწაულის
სულ ბოლო დღისთვის?!
ან სულ ბოლოდან დავიწყოთ ის, რაც
დასაპყისად უკვე არც ვარგა.
ვიზეიმოთ მარტოსულობა,
ერთმანეთი ვიზეიმოთ უერთმანეთოდ!

ასეც გადის დღე

ასეც გადის დღე —
თითქოს საერთოდ არ დამდგარიყოს,
არც თავის ზურგზე მოეკიდოს ამხელა მზე,
ამხელა სივრცეც არ ამოევლოს,
ამხელა ლოდიც სინათლისა არასოდეს დაჰგორებოდეს
სულის მთიდან და
არასოდეს დაფშვნოდეს და ან
სიძნელედ არ ქცეოდეს ის, რასაც
მუდამ აგროვებდა,
ამრავლებდა,
ადიდებდა,
აბევრებდა ღმერთის სახელით...
ასეც გადის დღე —
ვერაფერზე წამოსდებ ხსოვნას, არაფერზე დაემჩნევა,
არაფერზე დარჩება კვალი,
შემოვა დილით, წაღვლიანი ნათელით საცხე და
ისე გავა, გააბოტებს ლამის უკანა კარიდან, რომ
გაგიკირდება: მართლა იყო, თუ მოგეჩვენა.
ასეც გადის დღე —
ზეზეულად მძინარე რომ გაივლის ცისკიდეს, მიწისპირს,
გვერაფრით მიხვდები,
შენ რად გერგო, რისთვის გევალა?

იავნანა გამუტულთათვის

რა მასუქებს? რა ჯანდაბა მასუქებს ასე? არც ფიქრს, არც დარდს და არც სიყვარულს ვამატებ კარაქს, არც სიხარულს ვატყბობ ზედმეტად, არც საქმეს ვგრძანავ. არც მეგობრებს ვახრჩობ ნაღებში. უშაქროდ ვსვამ დღესაც, ღამესაც, მიევეჩვენ უკალორიო ცხადსა და სიზმარს. უპუროდ ვჭამ ჩემსავ თავს და რა ხანია, ვიფიფები საკუთარი არსებობის ფსკერზე მარილად. მაინც ყველა ნაწყენი მრჩება, ერთი-ორი ჩიტისა და სამი ცხვრის გარდა: გამებუტა ჩემი ჯინსი და ველარაფრით შემოვირიგე. გამებუტა მაისურიც, არ გიყვარვარო ძველებურად, ველარა გცნობო... რა ვთქვა, მართლაც?! ზეთი დამდის სახიდან და სარკეებს დღაბნის. გამებუტა ჩემი თმის სარჭიც, ოცი წელი რომ მემსახურა. ქარს არ უთმობდა წაბლისფრად გაწვრთნილ

ვის გაატანე ჩემი წილიო,
მშეერი დადის, არც საქმე ყოფნის,
აღარც იმედი, რომ როდისმე ისევ ჩამოსდებს თავს

ოილ და დაყოლ
ჩემს ნაწილზე...
გამებუტნენ საბოებიც და სულერთია ახლა მათვეის

სად ხაიყახება ორ დაღლილ ტერფს,
რომელსაც ძალით მივაკიდებ ხოლმე წითელ მძივს,
თორემ თავად ლაქის სიმძიმეც
აირიდონ უნდათ როგორმე.

გაძებუტა თვალის სიძხვახეც — სისულეელის კითხვისაგან ფერი გაუცვდათ, გამოხუნდნენ და დაიბურნენ.
გამოძუტა ჩემი თეთრი სალუქი კანიც:

რადგან ჩემთვის აღარ გცალია, მოვიყეან
გასართობად ათას თუთიყუშს
ო მოსახუ თა თამასხა რიგი ამონტნა.

და ეს გამო... და ეს გამო... უკი ეს დეს
აქამ, ჭროფლმა, ნაოქმა უკი
აქვთ გნიასი, ყველას თვალში ეჩიორებიან.

კანგვ იათია, აღარავის არაფორად თაგდება.
ყველაფერი ჩემგან ითხოვთ თავის თავს და მედიდგულება
ჩევნი საბრალო ნიჰილიზმი შენნაირების ბრალიაო.
მეც ვდგავარ და ვიბოდიშებ ყველაფერს, რასაც

ଲ୍ରେନ୍ଟି ଓଡ଼ୁଶ୍ରେ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କିପ୍ରତ୍ୟେବସ ସିଦ୍ଧେରିଳାତାବୀରିଲା
ରା ଜ୍ଞାନଫଳବା ମାସ୍ୟକ୍ଷେପଣ ଆସି?
ରା ସାହେପୁରୁଷ ବିକ୍ରିମିଳିନାଥ, ସାତ୍ଯାରତା ଅନ୍ଧବ୍ସ ମାସମେହେ,
ରାମ ରାମଗନ୍ଧିମ୍ଭ ଗାମ୍ବୁତ୍ୟପୁର ଶ୍ଵରିଲାଇ ସିନ୍ଧାରାଜୁଲା

გაბუტიულთა საზიარებლად ახალთახალი
ლაიქების თაიგულებ
და მოვურთო ცისფერი ჰოლი,
რომ სარკეებმა აირკელონ ათასჯერ მეტი ბედნიერების

ნამები და საათები
დიდ დარბაზებში,
ჩამოატარონ უთვალავი ფაიფურის ფორთოხლები
და თურინჯები
არ ვიცი, ეს დრო თავად დადგა, თავად დამწიფდა,
თუ ეგეც ესე, ძალის-ძალით მოთრიეს,
აონლოვოთა თუ საო უნითა თბოთვითიბის,

გასართობად, თავშესაქცევად.
დრო კი არა და, დასასრულის პიედისტალები.
ახლა მისი საფეხურის ფილებს გხეხავ
და გულში გწყველი ამ გაბერილ, ამ გაბდენძილ
დარდის სიმსუქნეს.
და ვიზეპირებ წარწერას ძეგლზე:
ნურაფერს ითხოვ,
ყველაფერი სხვისია და საკმარია არაფრობისთვის,
შენ ვისი ხარ, ეს გაარკვიე!

၁၃၈

მოგიყვებით,
როგორ გაყენეთი ცოლად სიკვდილს
მე – სიცოცხლე, ველთა ასული.
არც მაყარი,
არც დაფიონი.
ცხენი მომგვარა,
არაფერი უკითხავს ისე.
ან რას მეტყოდა,
ერთმანეთის არ გვესმოდა ენა, რომელზეც
ჩვენი ღმერთი ბავშვობისას
ხრიოკ მინასთან ლაპარაკობდა.
ჩემი მნითური თმის ცეცხლმაც კი ვერ დაუდნო
ყინულის თვალი
მენამული მდუმარების ტოგა ემოსა.
რისი ცელი, რისი ღოვები?!
ის მშვენიერი ყმანვილია, ტანადი, ზრდილი,
რაინდია, რომელიც გეტრფის შორიდან და
მუდამ მზადა განსაცდელი აგაცილოს –
სულად გაქციოს.
განა გატყვევებს, თავადვე ხვდები, რომ მას ელოდი,
და ირთვებოდი სითეთრით და სოსნის სურნელით,
მტრედებს მწერმსავდი და
წყაროებს უგროვებდი კალთით სიმღერებს

იქ შეგიყვანს შენი რაინდი,
იქ მოიხსინის მუზარადს და აღკაზმულობას.
იქ დაიდგმება თქვენი ტახტი და სარეცელიც.
იქ აინთება შენი ომის ცეცხლი
და გაანათებს დარბაზს, რომელსაც
შეწნაირი პატარძალი ბევრი უნახავს.
იქ დაუკრავენ ძვლის სალამურებს.
აცეკვდებან შენი სეუჯ ჭა-მატლები.
ჯერ კი ისევ ხიდს გაცდი და მხოლოდ წყალი გადაიარე.
ნუ მოუყვები ამ ქვეყნის სიზმარს,
არსად მიდის, ვერსად წაიღებს,
ამოუთქმელი ტანჯვის ძეგი მოსდებია იმის ნაპირს.
გზას კი, რომელსაც უცხო მზის ნისლი ადევს მტვერივით,
სულ აქაა, სულ აქეთ მოდის,
მგზავრის ტარება არ ბეზრდება,
დაუსრულებლად მოიმდერის
ხნარცის ქორნილს, გორახის ლხინს, ბელტების ნადიმს.
უთვალავი წლის წინ დანთებულ სანთელსაც ნახავ,
უნდა ჩააქრო, თორებ დაწვავს ხრიოკ მინას,
წყალსაც დაწვავს, ქვასაც, ლოდებსაც,
შენს მხედარსაც დაწვავს სამუდამოდ
და ვის გაყვები ცოლად, სიცოცხლევ,
ვინ წაკვიყანს სიკვდილის გარდა?
აქ, არავინ აღარ შეგხვდება,
მირაჟების დიდ საუფლოში არავინ უწყის შენი სახელი,
ვინდა მიგიხმობს პურის საოცესად,
ვინ მოუსმენს შენს ნამდერს და
ვინ გეტყვის ასე:
აჲა, დაგთესე, ინაყოფე, იბიბინე,
რომ ვერვინ მიცნოს
შენს სხეულში ჩამდგარი მზე მარადისობის,
რომ მშობონ როგორც სიხარული აღსასრულისა,
როგორც მინის უკუდმა პირი,
ფესვების ტყე უდაბური,
და უდაბნოს ქვიშის სიმრავლე და სიჩუმის საგალობელი....
ჯერ კი სიზმრის ხიდს გადავიართ,
რომლის ქვეშ წყალი ნაკურთხია
ორთავე მხარის დასამოყვრებლად,
ეს წყალია სულ პირველი ქორნილის მონმე...
(ჰერნებს მიხედავს, ვინც პირველი დაიბადება...)

၆၁၆၉

იქნებ ცხოვრება, როგორც მდინარე
და ნაწილები ამ ცხოვრებისა,
როგორც ფშავები,
ორ ნაპირს შორის მიედინება.
გამოღმას — წესი ეწოდება,
გაღმას კი — წესის დარღვევა ჰქვია.
წესების დაცვას და დარღვევას
თავისებურად ახერხებს ყველა.
ღმერთმაც რამდენჯერ დაარღვევინა
წესი და რიგი
დედამინაზე, წყალს,
ასეთი რომ ყოფილიყო?!
უწყლოდ სიცოცხლე
თავის წესებს რას დაიცავდა?!
წესის დაცვას და დარღვევას შორის
ჩაჭერილია
ეპოქები,
გენიოსები,
მასხარები,
გმირები და
ნათელმხილველნი....
წესი იმიტომ გვინწვდება,
რომ დავარღვიოთ
და სიცოცხლის წესი დავიცვათ
უძრავი მარტივობათ!

როჩის სუთი წელია თუ ექვსი, ზუსტად არ მახსოვს, თბილისში, სახლში ვარ. 10 დღეა, ლომებას ვაგდებ, ნარკოლოგი ხათუნა თუ შორენა მეხმარება. ყოველ დღილას მოდის და 231 სახის სხვადასხვა ნამალი მოაქვს: ფეხნილები, რალაც ამბულები, მისტურა და ყველა ზომის, ფერის და ფორმის აბები და კაფსულები. მეც ხარბად და დიდი მონდომებით ვსვამ ყველაფერს. შედეგად, გადებილებული ვარ, როგორც არავინ — გიუ, არადეკატური და აგრესიული. 4 დღე დამრჩა მკურნალობის და ხათუნაშორებას გამოცდილპროფესიონალური აზრით, სრული გამოჯანსალების, მაგრამ 2 კვირაში ნამალს ვერ გადაგდებ, ეს ალბათ ყველასათვის ცნობილია, უძრალოდ არა საერთაში დორო. კი, ტკივილები, ციებ-ცეცხება, მუდმივი მოუსვერობა და რალაც უფასები ალარ განუხებს, მაგრამ თავში ერთი აზრი გაქ — ნამალი!!! ნამალი გინდა, სხვა — არაფერი. ზუსტად ვიცი, არაერთგზის ნამურნალები და გამოჯანსალებული ყვოფილვარ. ერთი სიტყვით, რეაბილიტაცია მჭირდება. რეაბილიტაცია თბილისში ნარმოუდენებია, იცი, ნამალი სადღაც აქვა ქუჩაში და ეგრევე იკეთებ, თოთქმის ყველა, 100-დან 99 კაცი იგივეს ჩადის, მურტალი რამეა ნამალი.

ამის გამო სადმე უნდა ნავიდე. ოჯახური კონსილიუმი შეიკრიბა და ხანმოკლე თათბირის შემდეგ გადაწყდა მონასტერში ნასვლა.

არ ვიცი, რატომ, მაგრამ მონასტერი საქართველოში ცელაზე მიღებული და გავრცელებული სარეაბილიტაციო ადგილია ამ სახის მკურნალობის მერე. არა — ვატრაკებ. ვიცი, რატომ, მაგრამ რალაც ეჭვი მევარება, ვინც ამას ჩადის, ყველა, მორნმუნე და მლოცველი იყოს, შეტიც, მანამდე, მგონი, უმეტეს ნანილს ჩამსვლელებისა სანთლოც არა აქვს დანობეჭული, თუ შემთხვევით არ მოხვდა ეკლესიაში რამე დღესასწაულზე (ჟურნ, ალბათ, ალდგომას), მაგრამ სხვაგან წავედი სხვებზერას ვაბაზობ, რა შუაში არიან, მე თვითონ ანალოგიური წარმომადგენელი ვიყვაი ამ ამსალელებისა თუ ჩამსვლელების. მოკლედ, კონსილიუმმა კიდევ მცირე დისკუსიაში მიიღო მონაწილეობა და საბოლოო ვერდიქტი გამოიტანა: ფოკაში მივდივარ, რალაც დარეკვების და გარკვევების შედეგად დადგინდა, რომ მარშუტკა ნინოშინდამდე, იგივე ბოგდანოვამდე, დილი 6 სთ-ზე გადის, იქედან ფოკა 16 თუ 18 კმ-შია და რამეს გავყები, ესეც ერთხმად გადაწყდა. — ხვალ მიდიხია!!! — მითხრეს. ჩემი ხმა არ ითვლებოდა, კონსილიუმი, როგორც მცენარეს ისე აღმიქეამდა. — კაი. — ვუბასუხე, თან ცოტა გამიხარდა, 10 დღე სახლში, ეს წამლები, თავისი — ეხლა ეს დალი! — ან — ის ბევრი არ დალიო!!! — ტექსტებით და საერთო დამოკიდებულება ყელში ამოვიდა, ალაც შემებლო, ყველა და ყველაფერი ნერვები და მანჯლრები მივიდან. ხო, კიდევ, 150 ლარი მედო ჯიბეში, რომელიც, ჩემი ღრმა რწმენით, საერთოდ არ მესაჭირობოდა, იქ ვერ დავხარჯავდი, სიგარეტი მქონდა, მარშუტკა კიდევ 15 ლარი თუ რალაც მსაგვასი თანხა ღირდა. — დაგჭირდება! — დედაჩემა მითხრა. ბრძნული და ჯანსალი რჩევა იყო, დამიჯერეთ.

6-ზე ჩავჭერი მანქანაში და დავიდარით. სულ სამნი ვისხედით, მდლოლის გარდა მედა სომეხი ცოლ-ქარი. მდლოლიც სომეხი იყო. — რამდენ ხანში ჩავალო? — ვაითხე. — ჩტო? ნე პანიაუ. — სკოლკო ვრემენი ნადო იხეხაც დო ბოგდანვიკი? — ჩტო? — ისევ. საათი ვანახე, ხელებით, ფეხებით და მარტივი სიტყვებით მივახვედრე, რა მინდოდა. — აა! — და თითებით 12 მანახა. — ჩზზ ცალეა ნეტ დაროგა — თქვა და თავისი მხრიდან მე ამიხსნა, ხელ-ფეხით და რუსულ-სომხურით, რალაც შემოვლითი გზით მივდივართო. — კაი ხო, გასაგებია, პონიატო. — ვუთხარ გადანერგო! 12 საათი და შენი დედაც მოგტყანი! გავიფიქრე უაზრო დალოგით დალლილმა და უკანა სკამებზე მივეგდე. ეგრევე დამეგინა.

— პარენ! პარენ! — ვიღაც მანჯლრევ-

და. მძლოლი, რა თქმა უნდა, ბოზი. — პრიეხალ, პარენ! — ჰო, კაი! კა, ევე! — ტვინი მოტყინა. ნამოვიზლაზე, ფული მივეცი და ჩამოვედი. საათის დავხედე 5 იყო. ისე მძლოლთან მივპრუნდი. — მნე ნადო ვ ფოკა, გდე მაშინი? — ფოკა? — გავკირვებულმა მეტითხოვთაში ერთხოვთა. — ნეტ, მაშინა, პარენ. — და რალაც მარტივი მეც ხარბად და დიდი მონდომებით ვსვამ ყველაფერს. შედეგად, გადებილებული ვარ, როგორც არავინ — გიუ, არადეკატური და აგრესიული. 4 დღე დამრჩა მკურნალობის და ხათუნაშორებას გამოცდილპროფესიონალური აზრით, სრული გამოჯანსალების მერების, მაგრამ 2 კვირაში ნამალს ვერ გადაგდებ, ეს ალბათ ყველასათვის ცნობილია, უძრალოდ არა საერთაში დორო. კი, ტკივილები, ციებ-ცეცხება, მუდმივი მოუსვერობა და რალაც უფასები ალარ განუხებს, მაგრამ თავში ერთი აზრი გაქ — ნამალი!!! ნამალი გინდა, სხვა — არაფერი. ზუსტად ვიცი, არაერთგზის ნამურნალები და გამოჯანსალებული ყვოფილვარ. ერთი სიტყვით, რეაბილიტაცია მჭირდება. რეაბილიტაცია თბილისში ნარწერებით, ბევრი აფთიაქი და საკროთო არავინ, სულიერის ჭაჭანება არ იყო, არაფერი არ მოძრაობდა, არც მანქანები იდგა, ან რამე ეგეთი, თან სიჩუმე იყო ასოლუტური. მგონი, ისიც დავინახე, ვესტერნებში როა, გამხმარი მრგვალი მცენარე, უდაბნოში რო დაგორებებს ნიავი. გავმტერდი. — კაი ხო, რა დაგემართა,

ლო, ერთი სიტყვით, დაგენძრაო, ეგრეგამოუვიდა. თბილისის მარშუტკა? ხვალ ნისთვის ჩამოვაო. გამოვედი. იქ არ შეიძლებოდა დარჩენა, დიდი შანსი იყო, მოვეხარების მონსტრი. მომიტყნავს ლონენესის კუანა ურჩული, ეს გაცილებით აპასნი იყო.

გადასახვევისკენ დავავრექი, პატარა აღმართი ავიარე და დაჭეჭყილი გზის მანიშნებელიც დავინახე. ფოკა! სამ უკვდავ ენაზე ენერა როგორც საჭიროა, ისე. ისრის მიმართულებით გავიხედე, ისედაც დაზაფრული და განადგურებული ამ სახახობაში და გავალურებულმა ამოვყავი თავი რუგზაურიდან, მარა ეგრევე დამენძრა, შუა ქეჩაში ვიდექი, გრძელი, განიერი ქუჩა იყო, აქეთ-იქეთ მაღაზიები სომხური ნარწერებით, ბევრი აფთიაქი და საკროთო არავინ, სულიერის ჭაჭანება არ იყო, არაფერი არ მოძრაობდა, არც მანქანები იდგა, ან რამე ეგეთი, თან სიჩუმე იყო ასოლუტური. მგონი, ისიც დავინახე, ვესტერნებში როა, გამხმარი მრგვალი მცენარე, უდაბნოში რო დაგორებებს ნიავი. გავმტერდი. — კაი ხო, რა დაგემართა,

რო დავბრუნდი, ვიღაც ბიძა დავინახე, ჩემსკენ მოდიოდა, მეც ავდექი, შევხვდი.

ლუკა სულაკაური

ძირი ვაკილი

შეწემა, გაიჩიოთა ვინმე, რა გაქვავდი და დაიზაურე, რა გჭირს, ეე!!! — გავამხნევე ჩემით თავი. ერთი მომენტი ვიფიქრე, ბავშვის იცნება ამიხდა-მეტე, სუ მინდოდა, კალაპში ერთი დღით მაინც გამექარალიყო სულ ყველა, რეებს ჩავიდენდი! ეე! მარა ეს არ იყო ჩემი იცნება, რალაც ნაურად შინაგანად მივხვდი და უახლოესი მაღაზისები დავიძიარი, წყალი ან რამე სითხე მინდოდა, ნამლების დასალევად. ქარი ამოვარდა და თოვლის კორიანტელი დაყვენა ირგვლივ, მაგრა ციონდა, ნელ-ნელა დაბრუნების იწყებდა.

აქაური მეცხვარე აღმოჩნდა, რუსულად გასაგებად ბაზრობდა, ქართულადაც ცოტას ახერხებდა. ამისხსა, მარტო თხხიდიანი მანქანით თუ ჩახვალო, არა მგონია, რამემ რო გამოიაროს, მარა გამორიცხულიც არ არიო. აქ იდექი, სხვა გზა არ გაქ. წავიდა და ვიღაც, არსაიდან აღმოცენებულ კაცებს შეუერთდა, ეგრევე ჩაერთო ყაყანი და მთავარ მოყაყანედ იქცა, ეტყობა, ავტორიტეტით სარგებლობდა მესნი

ა აპარატი? ტო პოპ? — დიდი თმა და დიდი წევრი მეცხვარდა, ეს კიდე ყლე იყო.

— ნე პოპ, პროსტა ვ მონასტირ იედუ. ვერ გაიგო. — ტო პოპ? — ისევ! — ნეტ, ნე პოპ.

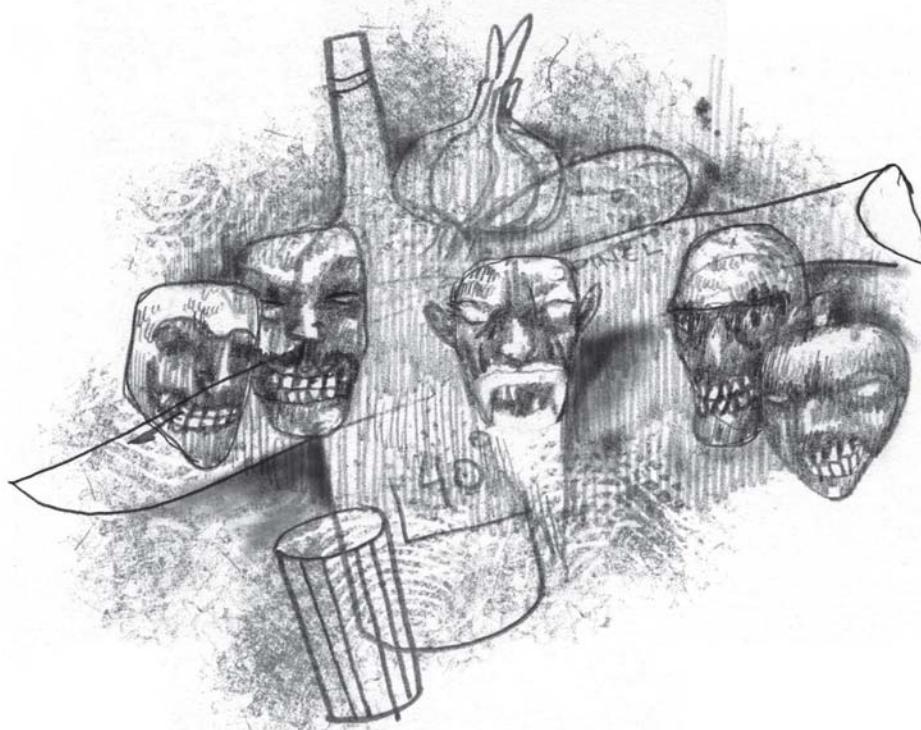
— მეტქი, შემეტვას რა, არ მქონდა ამის

თავი, ვთხებოდი. დანარჩენმა თოხმა არც ერთი ენა არ იცოდა. უაზრო ბერებს გამოცემდნენ და ერთმანეთსაც ვერაფერს აგებინებდნენ, რა უნდობდათ, ხუკურზნა-ეტ! ყველ შემთხვევაში, შთაბეჭდილება ეგეთი დამრჩა დღემდე. არაყ უძერავდნენ, ყველს, წნილს და პურს აყოლებდნენ და ნელ-ნელა ყლევდებოდნენ, ეტყობო-დათ ნაგლად გაიდიოტება.

— დავა, ზე სანამი! — ნე მაგუ, დრუგ, ლიკასტვა ზუ, წილზია. — ვუპასუხე-მანი და ვერ გაიგო. — ტო პოპ? — ისევ! — ნეტ, ნე პოპ.

— მეტქი, შემეტვას რა, არ მქონდა ამის

თავი, ვთხებოდი. დანარჩენმა თოხმა არც ერთი ენა არ იცოდა. უაზრო ბერებს გამოცემდნენ და ერთმანეთსაც ვერაფერს აგებინებდნენ, რა უნდობდათ, ხუკურზნა-ეტ! ყველ შემთხვევაში, შთაბეჭდილება ეგეთი დამრჩა დღემდე. არაყ უძერავდნენ, ყველს, წნილს და პურს აყოლებდნენ და ნელ-ნელა ყლევდებოდნენ, ეტყობო-დათ ნაგლად

սահատեղն, սեւա ցի տոյ արաա). ցըզամտ. յը ռոտեն ծեցլու դա մասինցո արակապո մացարո թուրալունա, սոմթէսր տոյ րածաւ տացանտ ցանչ ծանրոնցեն, որոնիսլու և տեսլուրո սոլցատեղն մոյսրունցեն ճա ուղնոնան մոցա- ճամոց հիտլասուրագ. ծեցերո ზօն, եմաս ար ուղքեն, մարդու սցամս և նոորս ահանցիքն, ալքատ 500 ցալու գատութեացա, ցարիցո- ծասաց ար ապորեն մցոնո, ჭամուս մը րա... մոյլու ց ցըզամ ուցց ճա երշուն մը թլուն ամատ թեմեցարցես, ցաց ը րածաւ տացու- նաոր, ցանցոնցուր սոմլուրունաց լունոնցենց. մերց ցոյցոյրց, ամատու ճեգաց, րանց ցոյժու երշուն դա հացուրու, րուսուլ-էարութու, ցագաթլարութուլո նոնագագեցեն գացապար, նացարչից մեցու ար սմորդա դա սուսլու- լուն ալ պարացու ցացերու. ցացմե- օրացուլու. ամասոնամո 12 ցակեա, րամցեն եանմո հացալու, ցոյութե. — նո նոնա, 8, ուղու 10, գարոցա նեց, սեց. — մոնասչեա րոմե- լուն ապա. ուցց երշուն մոմենալու, մացրա դա ցուրալու, մարա րա սնճա մեյն? մանյան սուրու եմուրա հիրցութենա դա նյուցան- դա, սուսիրացու ուցտո ալար յոնդա, րոցորու ց սկարտու գրոն. յըտո 5 ֆոյէ դա ցուրու, արապա նամլութեան յըտա սայր- ուու ցամացոյս, րուցուամո շեցուն, րածա- պեն մերցենենուն տոյ ցուութենու, մոնո սումբրուն դա ցացցենար, յանցու եոնցեն ցեցա. — մեն ծոլու նո նալուցա! — ցուտեարո, ցուտեամո յըտո գոմարա մոցա- թուրից, րուցնակ մոցունց ց ապունց.

ევდი და ბოზიშვილ ხუმარას გამოვ-
ფატრავდი ღორივით. ბოლმა მახრინბდა,
ეს დანარჩენი შაკალები აღარ მაინტერე-
სებდა, მარტო იმას ცუცურებდი.

კარი გაიღო და ქართული ლაპარაკი გავიგე. მაგრა გამისწორდა, ამოვ-ისუნთქე, უცებ თვალნინ დამიდგა, როგორ დავსჯიდი ამ ახვრებს, მარა იმე-დი გამიცრულვდა, კარში მამა ლაზარე შე-მოვიდა დიდი ჯონით და ორი ახალგაზრ-და ბიჭი, ეგრევე დანაზე მეცნენ, დიდი ჭიდაობის, ჯაჯებურის და განევების შემ-დეგ დანა ამახიეს და გარეთ გამათრიეს. მამა ლაზარე ერთი ნ წუთი გაჩერდა შიგ-ნით. ხმა გამოიდიოდა, დატუქსა თავისე-ბურად, მარა მე უფრო ნერვები მომეშა-ლა. ბოლოს ბოლოშები გავიგონე. — პრასნი, ლაზარე, ნი ზნალ. — დაახლოე-ბით ესეთები. ბოლომდე მოვიშალე, ბოლ-მა მახრინბდა, ცუდად ვიყავი, ყელმი ბურთი გლობუსისხლა გახდა. მოკვლა მინდოდა იმ პიდარასტის. მოკლედ, სისხ-ლისლვრას გადავრჩი, ჩავჯეე ვილისში და წამოვედით. გამიკვირდა, როგორ, საიდან მოგვანეს ამ წყვდიადში და სი-ცარიელეში. მერე გავიგე, დედაჩემს დაუ-რეკავს, აინტერესებდა, ჩავედი თუ არა. მამა ნიკოლოზი გაბრაზდა, ეგრე როგორ წამოვიდა, მანქანა სამ დღეში იქნებაო, როგორ არ გაგვაფრთხილაო. მერე ესენი გამოუშვა ნინონშინდაში და სადღაც შუა-ში შეავხვდნი.

— კიდევ კარგი, დაგინახეთ, თორეულ გზა
საერთოდ არაა, ვარა უდით მოვდიოდით,
ბოლომდე ალბათ ვერც ჩავალნევდით, 10-
ჯერ გაგიჩირდა მანქანა, ძლიერსძლივო-
ბით ამოგვყავდა თოვლიდან, მაგრად ვი-
წვალეთ. მადლობა უფალს! დროზე დაგ-
ინახეთ და არ აგცდით, ყველაფერი კარ-
გად დამთავრდა! — მითხრა ლაზარებ. —
სისხლი მოიწმინდე. — ცხვირსახოცი მო-
მანვდა. ვერ მოვიწმინდე, გახმა და არ
მოშმირდა. საშინელ ხასიათზე ვიყავი,
სიმთვრალისგან და წამლებისგან
ჭკუიდან გადასული. სუ იმის სახე მედგა
თვალნი... ფეხი როგორ წამოვკარი მთა-
ვარ მომენტში... ფეხილს როგორ მაყრი-
და ბოზიშვილი.

ვარი, მომენტალმა. რო შემხედა და პასუხი-
ც მოისმინა, მიხვდა, დღეს საუბარს აზრი
არ ქონდა. ეცნობოდა, სუ თეთრი ვიყავი
ფევილისგან, სახე სისხლიანი და გასიყბუ-
რთ ეანასთაბრი თუ რომელიმეს მეუთა

ლი, ვყასყალებდი და ორელილაც ძევდარ ენაზე ვმტეტველებდი, შეიძლება შუმერულად, არ ვიცი, არც ეგ მასხოვეს. — ნაიყვანი, დაბაანინეთ და დააძინეთ! ხვალია-პარაკოთ. — თქვა და წავიდა. — ტუალეტში მი მინდა! — ვიღაცას ვუთხარი, მგონი, ჩემი ენა ესმოდა, გაიგო. აქეთ-იქედან მხარში ამომიდგნენ და დავიძარით, ტუალეტი საღადაც ქეგმოთ იყო, ვერტიკალური კიბით უნდა ჩასულიყავი, ძნელი იყო მდგრადისას. — ნელა, ნელა ჯერ ერთი ფეხი, მეორე, მიღი ცოტაც. აპა, ყოჩად! — ლაზარეს კარნახით და იქ მყოფი 11 კაცის დაუღალავი შრომის და თავდადების შედეგად ფინიძამდე მშევიდობით მივედი. სამწუხაროდ, ფინიძიდან ჩემიმამდე კიდე 5 ნაბიჯი იყო გასავლელი, რომელიც, ჩემი აზრით, არანაარ მშა კარობას. არ მიმიტავდოა —

არაა ეკრანი მას კონტენტის გადასაცემად. — მე თვითონ! ვსო, კარგად ვდგავარ! — ვთქვი დამაჯერებლად, ხელი გავაშვებინე და წავედი. — ბიჭო, ყველაფერი მოყინულია მანდ, ფრთხილად!!! — საუბრ-დუროდ, ბოლო გაფრთხილება გვიან გავიგა, თან უკვე ბოლომდე ვიყავი დარწმუნებული ჩემ შესაძლებლობებში, კარი გავაღე და ამაყად შევაძლე მცირე წყვდიადში. რა თქმა უნდა, ეგრევე ფეხი ამისიონალდა და მთელი ძალით დავასკდი ჩემის ყინულოვან ფსკერს. მართლა ძალიან მეტკინა ყველაფერი. ხერხემალი რაღაც საშინელ, უაზროდ გადებულ ფიცარზე გადავამტკრიი და კეფით ჩემისწინა ყინულოვან ველზე ჩემით თავისხელა ყინული აბოვამტკრიი და ღრმა და იდეალურად მრგვალი ღრმული შევქმენი, რომელიც სასირცხვილო დამღადი იქცა. თითქმის 2 თვე ვიყავი იქ და ყოველ ჩასვლაზე ჩემი კეფის ანაბეჭდი საფიქრალს მიზრნდა, მეც ვფიქრობდი მოურიდებლად, სახამ ყინულოვან ტუალეტს ცატუმრობდა.

ლიამდე მიმაცილეს, რუგზაკიდან სპალ-ნიკი ამოიღეს, გამხადეს, ჩამანვინეს, შეძრეს და დამტოვეს, დამტვრეული, გულაჩწყებული, შერცხვენილი და საშინელი. რა უნდა მექნა? შევეგუებედს და დაგიძინებორებებს ნამლები ჩამომართვეს, დამცინეს, მომეფერნენ და იქაური მოძრაობის ნესები ამისხსნეს. მეც ვიცინე, გუშინდელი ამბავი მოვყევი, ნერვები მომეშალა და ნელ-ნელა იქაურ რიტმს ავყევი. 2 თვის მერე ჩამოვედი, რეაბილიტირებული?..

P.S. କୁରୁତିକବସ ଦା ଶାର୍ଵାଲ୍ସ 2 ଫ୍ଲେ ବ୍ରି-
ମେନ୍‌ଡ଼ିଲ୍ ଓ ପ୍ରେରଣଟ୍ସାଫ୍ଟ୍‌କୁ ଆରାଟ୍‌ଗ୍ରେନ୍‌ଡା, ହିନ୍ଦୁପ୍ରେସ୍‌ଟ୍ରିପ୍‌ଲ୍ଯାନ୍, ପ୍ରେରଣଟ୍ସାଫ୍ଟ୍‌କୁ ଶିଖିନ୍ତି ହିନ୍ଦୁପ୍ରେସ୍‌ଟ୍ରିପ୍‌ଲ୍ଯାନ୍, ହିନ୍ଦୁପ୍ରେସ୍‌ଟ୍ରିପ୍‌ଲ୍ଯାନ୍, ହିନ୍ଦୁପ୍ରେସ୍‌ଟ୍ରିପ୍‌ଲ୍ଯାନ୍ ଓ ଆରାରାସାମନ୍‌ଦେଖେ ଗାମନ୍‌ଗିଲା. ତ୍ରାନ୍‌ସାପିଥ୍‌ରୀ
ଓ ପାତାପ୍ରାର୍ଥୀ

ჯარჯი ფხოველი

ხელის-გულის
ანაბეჭდები

***

საქართველოს ისტორიის მოღალატეები: ერთ-ერთი პოპულარული განეთის ერთ გვერდზე ეტევა მათი გვარსახელები, მათი მზაკვრობის ჩამონათვალი... ვფიქრობ: ნუთუ მეტნი არ იყვნენ? ჰო: იყვნენ, უფრო მეტნი იყვნენ, თანაც არა მარტო მეფეები და დიდმოხელეები, სხვადასხვა ფენიც უხვად იყო მოღალატური ბაცილა, ოღონდ მათი გვარსახელები, მათი ავი წყვეტება უამბა წარეცხა!.. ასე: მოღალატე მდაბიო განქარდა, გადაეგო: აღარა სჩანს!

***

შემოქმედებასაც აქვს ზღვრული სიმაღლე: ამაზე მაღლა და ამაზე შორს ვერავინ წაგა! მორჩა და გათავდა!.. ჯიგიტებო, ყველა ჭეშმარიტ შემოქმედს და ყველა ღვთითკურთხეულ სიტყვასმჩხბავს თავისი ზღვარი უდევს და თუ იძალავებ და ზღვარს გადააბიჯებ, იქვე იწყება უმიზნო სიტყვათმრავლობა და თავისთავის გამეორება უსასრულო... ეკ და უქ!.. მეტი რა გითხრა, ვეჟო!

***

დიდგორის გრძნობა მარადიულია! გეტყვი: შენც ამ ოში ხარ!.. მაშ, ილღაზის ლაქარი სადღაო, იყითხავ შენ. ილღაზის ჯარი და თვით იმ მტარვალის იდეა ჩაიფესვა, ჩასაძირკვლდა ყოველი მომხდურის, ყოველი მოღალატის, მეხუთეკოლნების, რეზიდენტის, მრუდედმეტყველის და მრუდესაქმისმენელის სულში და გულობრივში!.. ხოლო ამ ბოროტების წინამდგომელი ყოველი მავანი წმინდა დავით ალმაშენებლის მხედარია და ის დიდგორის სისხლისლერელი მონაწილეა: ის იბრძვის და იგებს დიდი დავითის ომს!.. და ამ მარადიული ომის კვალდაკვდა საუკუნედან საუკუნეში გადმოისმის წმინდა მეფის ხმა საკვირველი: „ეპა, მეომარნო ქრისტესანო!..“

***

ძებრისციხის ზამთარი. თოვლი სულ მცირე: ყაბყი. ზამთრის ღამე აქ საოცრად მშეიდია; გადაძახილ-გადმოძახილს ვერ გაიგონებ: მეზობლები ალარ არიან! ღამისფერი შაშვებიც ხომ ღამე დამალა... ეხლა ჭოტიც იმალება: მისი ღამეული ქვითინი ალარ მოისმის... უამის ერთი ალარ მოირია... ამ დათოვლილ, ბნელ ხეობაში... და კიდევ... არაგვის მმექრალი, ყრუ შეუილი: მარადიული ხმა, საარაგვოს თანამდევნელი...

***

დედუნა ბაჩიაშვილი... გასული საუკუნის 64 თუ 65 წელი; იურა ჯაფარიძის

ფოლებორული ექსპედიცია თანეთში. ივრის ხეობის ღამარობა... იქ შეეხვდი მიხა ხელაშვილის ქალიშვილს თამარ ხელაშვილს; თან ახლდნებ: ძმა აღექსი რაზიკაშვილი, მიხას და პელაგია და დედა დედუნა ბაჩიაშვილი: მიხა ხელაშვილის დიდი სიყვარული; მიხამ ხომ თავის ერთ-ერთ შედევრში დაუბარა, ცოლო, არ გათხოვდებო, მაგრამ... გათხოვდა! ჩვენ, სტუდენტებს, ის მოღალატედ მიგვაჩნდა და, სამწუხაროო, ამის გამო ბევრი რამ ვერ ჩაიწინერთ! ჩემზე უთხრეს, პოეტია... და თავმდაბლად, გულჩამჯილვით შემეკითხა, ხალხურად თუ სწერო... აი, მიხა კი ხალხურადა სწერდა... და პირისახ აუნერელი მნუხარებით აეგსო... ჩამანერინა მიხას რამდენიმე ლექსი: ის ლექსები მოგვიანებით ედიშერ გიორგაძეს გადავეცი... დედუნა ბაჩიაშვილი: ხანმოთეული ქალი იყო, თუმცა კარგად ემჩნეოდა მნარე უამთასვლით წარეცხილი სილამაზის კვალი...

***

გულჩამჯილვით მეუბნება: პატარები ვართ, ბიძიკო, პატარები! ღობემდერალა ჩიტი ხომ გინახია, სულ ღობის ახლომახლო რომ ბინადრობს. მეჩიტი რა და დაექროლება, უმაღლ ღობეში კი მიიმაღება. მეჩიტი აქ ქორი ფართხალებას, აქეთი იქით აწყდება, ღობეში კი ვერ მიძირება ღობემდერალას კვადაკვალ... და რჩება პირში ჩალაგამოვლებული!.. ასე: სიმაგრესთან, ახლომახლო უნდა ვიდგეთ, ასე უნდა ავირიდოთ ქორადქეცეული მტერი!.. ეს იცოდენ ჩვენმა ძეველებმა: მარტო ციხე-თა კედელი როდი იცავდა მათ, არამდე ხევლების, უღრანი ტყების და მთების გამოყენება იცოდენ კარგად!.. თორებ ქორს გაშლილ სივრცეში თუ შეები, ვერ გადარჩები!.. ეს ბოლო ვითომ მოი რო გადაიხდეს ამ ჩვენმა ბედოვლათებმა, სამარცხინოდ რო წააგეს, განა ამის დასტური არაა?! დაფიქრდი, ვეჟო, დაფიქრდი!

***

ნეტავ არწივად მაქცია! — მღერის მავანი... ნუთუ ზარატუსტრას არწივად ყოფნა სწყურია?!.. და ენატრება ძეველისძეველი გამოქაბული და იქ ჩურჩული ვინებ მწირისა... და მეკაცური გველის სუნთქვა, მიუკარები... ხოლო გველად გადაეცევას არა ნატრობს, არც მძირვარე ლომად ყოფნა არა სწადია!.. მხოლოდ არწივად გადაეცევა: მთების შემოვლა... ვინ იცის, ამ ღომაში ღომადად ყოფნა კიდეც მოსწინდა!.. ვინ იცი!

***

აპა: კვლავ არავინაი!.. მეუბნება: ჩემი სიღარიბე რომ გაგვირვებია, ერთი შენს

სიღატაკესაც ჩახედეო... არც მიკვირს!.. ჩემო შორეულო ძმავ, არავინავ, ჩემო ლანდურო ორეულო... არ მიკვირს შენი სიღატაკე და, მოდი, მე და შენ სიღარიბის გამართლება მოვიძოთ, შევქმნათ თუნდაც ამგვარი რამ: რომ პოეტობის საყრდენი და ძირისძირი უკიდურესი სიღატაკე არავერა! მაგალითიც არის ჩვენშიც და მთელ უკიდურენ მსოფლიოშიც... აი, თუნდაც დიღი პოეტი ტერენტი გრანელი, ვისაც სიღარიბის არა რცხვენოდა, თუმცა ჯვარცმად მიაჩნდა: „ძვირფასო შალვა, არათუ კაცმა, ბავშვმაც კი იცის ჭამა და ჩატარა ჯვარცმა!..“ შენ სიღარიბეს არ იცნობ, ალბათ, რომელიც არის პატარა ჯვარცმა!..“ ასე, ძვირფასო არავინავ, ჯვარცმის ნუ შეგრცხება!.. და ეს, ვიყოთ ასე ჯვარცმულები მე და შენ და დიდი ტერენტი გრანელი!.. და სხვებიც, სხვებიც!.. მკითხველოვანი გადასახარების არა რცხვენოდა, თუმცა გამოსახული მარტინ წარეცხილი სირცევილის გამხელად ნუ ჩამითვლი!.. პოეტის ღმერთმა ხელი იმიტომ კი არ მისცა, სამათხოვროდ რომ გაიშვიროს, არამედ: კალმის სატარებლად პოეზიის ღვთაები არა არავინან, ჯვარცმა!..“ ასე, ძვირფასო არავინავ, ჯვარცმის მისახი ნაბიჯვრის!..“ თოფი მიმიარჯვა... და იმ წამს გაისმა სტევნანარევი ფრუტუნი და ჩვენეკენ წამოვიდა ბელტებად დაგლეჯილი მინანდა და გამოსახული მისახი ნაბიჯვრის!..“ თოფი მიმიარჯვა... და ეს ვერ ჩანდა, თითქოს გორაკი აგორებულიყო და მითელავდა შიმელების ტერენტი, მძიმე ქშენით მიიკვლევდა გზას... „ჩვენზე მოდის, მითხრა მეგობარმა, ეგაა, კაციადა მოდია, მითხრა მეგობარმა, ჩვენს კვალზე მოდის, მალე დაგვეცემა!..“ და ისიც გამოჩნდა: წვრილი შიმელების თავზე გამოჩნდა მისა არკალული მხარებჭი და მძლავრი კისერი: ზედ შიშველი ქალი ეჯდა და ეგრე ჩანდა, თითქოს გორაკი აგორებულიყო და მითელავდა შიმელების ტერენტი, მძიმე ქშენით მიიკვლევდა გზას... „ჩვენზე მოდის, მითხრა მეგობარმა, ეგაა, ვესვრი...“ ვის ესვრი, ქალს?.. „არა, არა, მაგ ართვალს, მაგ ნაბიჯვრის!..“ თოფი მიმიარჯვა... და ეს ვერ ჩანდა, თითქოს თავზე გადაგვიარებიარა რა არა არავინან, ჯვარცმა!..“ მაგან მომარჯვა... და ეს ვერ ჩანდა, თითქოს გორაკი აგორებულიყო და ზედ შემოვლით მიიკვლევდა გზას... „ჩვენზე მოდის, მითხრა მეგობარმა, ეგაა, ვესვრი...“ ვის ესვრი, ქალს?.. „არა, არა, მაგ ართვალს, მაგ ნაბიჯვრის!..“ თოფი მიმიარჯვა... და ეს ვერ ჩანდა, თითქოს თავზე გადაგვიარებიარა რა არა არავინან, ჯვარცმა!..“ მაგან მომარჯვა... და ეს ვერ ჩანდა, თითქოს გორაკი აგორებულიყო და ზედ შემოვლით მიიკვლევდა გზას... „ჩვენზე მოდის, მითხრა მეგობარმა, ეგაა, ვესვრი...“ ვის ესვრი, ქალს?.. „არა, არა, მაგ ართვალს, მაგ ნაბიჯვრის!..“ თოფი მიმიარჯვა... და ეს ვერ ჩანდა, თითქოს თავზე გადაგვიარებიარა რა არა არავინან, ჯვარცმა!..“ მაგან მომარჯვა... და ეს ვერ ჩანდა, თითქოს გორაკი აგორებულიყო და ზედ შემოვლით მიიკვლევდა გზას... „ჩვენზე მოდის, მითხრა მეგობარმა, ეგაა, ვესვრი...“ ვის ესვრი, ქალს?.. „არა, არა, მაგ ართვალს, მაგ ნაბიჯვრის!..“ თოფი მიმიარჯვა... და ეს ვერ ჩანდა, თითქოს თავზე გადაგვიარებიარა რა არა არავინან, ჯვარცმა!..“ მაგან მომარჯვა... და ეს ვერ ჩანდა, თითქოს გორაკი აგორებულიყო და ზედ შემოვლით მიიკვლევდა გზას... „ჩვენზე მოდის, მითხრა მეგობარმა, ეგაა, ვესვრი...“ ვის ესვრი, ქალს?.. „არა, არა, მაგ ართვალს, მაგ ნაბიჯვრის!..“ თოფი მიმიარჯვა... და ეს ვერ ჩანდა, თითქოს თავზე გადაგვიარებიარა რა არა არავინან, ჯვარცმა!..“ მაგან მომარჯვა... და ეს ვერ ჩანდა, თითქოს გორაკი აგორებულიყო და ზედ შემოვლით მიიკვლევდა გზას... „ჩვენზე მოდის, მითხრა მეგობარმა, ეგაა, ვესვრი...“ ვის ესვრი, ქალს?.. „არა, არა, მაგ ართვალს, მაგ ნაბიჯვრის!..“ თოფი მიმიარჯვა... და ეს ვერ ჩანდა, თითქოს თავზე გადაგვიარებიარა რა არა არავინან, ჯვარცმა!..“ მაგან მომარჯვა... და ეს ვერ ჩანდა, თითქოს გორაკი აგორებულიყო და ზედ შემოვლით მიიკვლევდა გზას... „ჩვენზე მოდის, მითხრა მეგობარმა, ეგაა, ვესვრი...“ ვის ესვრი, ქალს?.. „არა, არა, მაგ ართვალს, მაგ ნაბიჯვრი

პალახის მაზობელი

რა სასწაული აჯობებს
წყაროსთან ერთად ლხენასა
ან — ფრინველების მხარდამხარ
თავდავიწყებულ ფრენასა
ან — შორული ნათების
გულიდან გულში დენასა
ან — მონატრებულ ეზოში
რომ გაძლი ნაბდისძველასა
და გრძნობის მეათასედსაც
ვერ ათქმევინებ ენასა.

რა სასწაული აჯობებს
მზის საკრავების უღერასა
ან — მწვერვალების სიხარულს —
კრიალა ცაზე ელვასა
ან — უდაბნოში ღრუბლიდან
მარგალიტების ცვენასა
ან — სიცოცხლესთან კამათსა
(პასუხებს ამბობს ჭრელასა)
ან — დარდის არდაბერებას
და ასე გადარჩენასა...

რა სასწაული აჯობებს
გზას — არცა რისა ფერასა
და ქვესკნელიდან ამომყვან
ღმერთის ხმასა და მზერასა.

ვაიდივა სალოცავია

მზის ამოსვლისა არ იყოს,
მზის ჩასვლაც კაი რამეა —
დღე გარდასულა შორსაა,
თვალწინ ახალი დამეა.
დაბლა შობაა ნამისა,
მაღლა ვარსკვლავთა ჩქამია,
გული სხვაგვარად წრიალებს,
დასალიერი მურთალია,
მთვარე მოსულა წყაროსთან,
ირემი მოუყვანია...

ქარს ბერი ზეხმელისათვის
მოუხვევია მკლავია,
სიყვარულისგან ნაკურთხი
გალაღებულან მთანია,
ბენელში ღუღუნი ნათლისა
არც რასთან შესადარია.
შვიდი ცის მეზობელი ხარ,
შვიდივე სალოცავია,
გაოცდები და შეკრთები,
ისეთი სანახავია,
სიკვდილ-სიცოცხლის ტაძრები
ერთურთის გვერდით მდგარია.

***
ტანჯული მგზავრებივით
არიან ხანდახან
სიტყვა და ლუქმა —
ერთი ვერ გადადის,
მეორე ვერ გადმოდის ყელში.

***
კაცი ჭრიდა ხეს
(მწვანე ბინდში ელავდა ნაჯახი)
და ხე კაცს უჩრდილებდა,
სანამ ფესვზე დგომა შეეძლო.

***
ვარსკვლავები მოისხა ხემ,
რომელიც
ჯერ ფოთლებმა მიატოვეს
და მერე — ფრინველებმა.

***
ყვავილს სხივისაგან არეულ
ნამნამებს ცუსნორებდი
და არ გამიგია
როგორ ჩამიარა სიკვდილმა გვერდით.

***
მაგრამ ზოგი მწვერებალი
იმისთვის არსებობს,
რომ მზერით შეეხო მხოლოდ.

***
თაროზე — ჭიანჭველა,
ფურცელზე — კალამი
და ჭერზე ობობა ფუსფუსებს.

ვაჟა სორნაული

***

იჭექა
და ფრინველი
ღრუბლში ჩაუვარდა
ელვით განათებულ ანძას.

***

და ძალიან ღარიბი იყო —
მხოლოდ ცაში ხედავდა
მზესა და ვარსკვლავებს.

***

ზოგიერთი მათხოვრის თვალებში
იმდენი სევდაა,
რომ ფულის მიცემა გავიწყდება.

***

ბაბუანვერაზე მძიმე
არასოდეს ყოფილა
საფულე დედისა.

***

ფეხებმა ქოშები მოიჩოჩეს
და ხელმა გაუცინა ხელს —
„წვერს ვერ გაპარსავენ
ეგენი პატრონს
და ვერც ცილინდრს მიაწოდებენ.“

***

როდესაც მზის პირველი
ამოსვლა იხილა
სიხარულისაგან
შეირჩა დედამწინა
და წყარო დაებადა კალთაში.

***

სიცოცხლის სილამაზე ესაა —
წყაროსთან დაჩიქება
და მდინარეებთან ჭიდილი.

***

თავი ერთ ქალთან დარჩენია,
გული — მეორესთან
და სიცარიელით მოხიბლა მესამე.

***

მაგრამ ზოგჯერ სუსტია მიწისძვრა,
იმით თუ მიხვდები,
წყალი რომ ათრთოლდება ჭიქაში.

***

პატრონის
სახისაკენ ახედვა,
რაც დრო გადის,
უფრო ეძნელებათ
ცარიელ ჭიბებს.

***

დველისძველი მაგიდის
ნამსხვრევები ჩაყარა კოცონში
და ვერ შეამჩნია
ცეცხლიდან გამოწვდილი ხელები.

***

საიქიოში ყველა ლამაზია,
რადგან იქ
აღარავინ ატარებს ნიღაბს.

***

სანამ ხეს შემოჰკრავდა,
ნაჯახა
ყვავილები მოისხა ფხაზე
და კაცი შეკრთა
და გამოეღვიძა...

***

წიგნი დაიხურა,
ლოგინი გაიშალა,
დადუმდა ონკანი
და გაუჩინარდა ბნელში
ნათურა თავდახრილი.

***

სანთელთან დაწყებული ლექსი
წყაროსთან დასრულდა.

***

აქა-იქ ამოშლილი
და გახუნებული
ბარათივით
ემჩევა დედამიწას
განახევრებული სოფელი.

***

წიგნი ცეცხლში ჩააგდეს
და ავტორს
შესცივდა სამარეში...

***

ნატკენ ფრთაზე კრაზანას
ფუტკარმა მალამო დადო
და ღმერთს
ცრემლი მოადგა თვალებზე.

***

სივრცეში — ღრუბელი
ღრუბლები — მე
და ჩემში
ტკივილი ისვენებს.

***

ქვაკაცა მგზავრი იყო
და ისე გააოცეს
სივრცემ და დედამიწამ —
ერთ ადგილზე
დგას გაოგნებული.

***

მაგრამ ზოგჯერ
კედლიდან კედლამდე
რამხელა მანძილია
ტანჯვით გასავლელი.

***

ქალს ეკლიანი
ტოტი გამოედო
და ქმარი გაახსენდა.

***
უცებ მქისე ხმაურით
გაიღო ფანჯარა
და კედელს მეზობლისას
სილასავით შემოჰკრა
სინათლის ანარეკლი.

***

და ფრთხილად მიიხურა კარი,
თითქოს მის
გარეთა მხარეზე დაფენილ
შუქს უფრთხილდებოდა.

ଓର୍ବାତିକ

გვანცა ჯობავა

როცა ახალგაზრდა პოეტსა და მთარგმნელთან, გვანცა ჯობავასთან ინტერვიუსთვის ვემზადებოდი, მისი ფისტურის გვერდზე შევიხედე. მინდოდა, შეხვედრამ-დე გამეცნო. გვანცას „კედელზე“ თურქეთში გადაღებული ფოტოები რომ ვნახე, მივხვდი, იქიდან ახალი დაბრუნებული იყო. ჩვეულებრივი, არაფრით გამორჩეული ფოტოებია, უფრო რეპორტაჟული, ნაკლებად სტატიკური — მოყვარულის გადაღებული ყოველდღიურობა. თუმცა ჩემი ყურადღება თითოეული სურათის გვერდით განთავსებულმა ლექსებმა მიიკყრო. თითქოს კადრები ცოცხლდებოდა, მათში შეჩერებული დრო სელას განაკრძიბდა და მეც, მოვლენების შუაგულში აღმოჩენილი, ხან ბოსფორის წყლებს მივაპობდი „ათ ლირად“, ხან ლურჯი მეჩეთის სივრცეში ვიკარგებოდი, ხანაც გალათას ხიდზე მეთევევზებს შორის ვიდექი უხმოდ. მერე გვანცას შევკვდი და მოგზაურობა მასთან ერთად გავავრძელე.

— ახალ ლექსებს, ფეისბუქის გვერდზე ფოტოებთან ერთად რომ განათავსეთ, ჩემთვის ბოსფორული სერია დავარქვი. იმავე გვერდზე თქვენი სხვა ლექსებიც წავიკითხე და ისეთი შთაბეჭდილება დამრჩა, რომ მოგზაური პოეტი ხართ და ამ სახის შთაბეჭდილები მნიშვნელოვანი იმპულსია თქვენთვის. ასეა?

— მოგზაურობა მართლაც ძალიან
მავსებს შინაგანად და მასაზრდოებს
როგორც პოეტს. შთაბეჭდილებები მეხ-
მარება წერაში. ჩემი ბლოგიც მაქვს, „გვან-
ცას ზურგჩანთის ამბეჭი“, თუმცა მოგზა-
ურობით განცდილს აქ პატარ-პატარა ამ-
ბებით, ჩანახატებით გადმოვცემ, ლექსი-
ბით — არა. მხოლოდ თურქეთის შემთხ-
ვევაში მოხდა ასე. ძალიან ბევრი ქალაქი
ჯერაც მინახავს, თუნდაც საქართველო-
ში, მაგრამ რაც ვნახე, თითოეულმა სხვა-
დასხვანაირი გავლენა მოახდინა ჩემზე.
ძალიან მოულოდნეულად სტამბული ფო-
ტოკადრებად ჩამრჩა და გადავწყვიტე, ისი-
ნი ლექსებად გადმომტანა, მთელი ციკ-
ლი სწორედ იმ კალრებზე აიგო, პოეტური
დღიურივთ გამოვიდა. ასეთ სტილში არა-
სოდეს დამინერია. კიდევ ბევრი შთაბეჭდ-
ილება დამრჩა გასაზიარებელი და
ვთიქრობ, ციკლი აუცილებლად გაგრ-
ძელდება.

— დალიან ცოცხალი ლექსები იყო,
თითქოს მეტ თქვენთან ერთად ვმოგზაუ-
რობდი, ახლა კიდევ უფრო მეტად მიმიწ-
ევს გული იქით.

— „კარლიოგრამის“ შესახებ ვისაუბროთ. მასში შესული ლექსებიც რაღაც ერთ, მძლავრ იმპულსს ეფუძნება თუ სხვადასხვა შთაბეჭილების საფუძველზეა შექმნილი?

ოიცა, უკვე თავისი ფორმას ვიყენებდი და კრებულშიც ძირითადი ნაწილი ვერ-ლიპრმა დაიკავა. ოდესაც, ვერლიპრიც ახალი ეტაპი იყო ჩემთვის. სტილისტური ერთგვაროვნების მიუხედავად, შინაარსო-ბრივი თვალსაზრისით, კრებული მრავალ-ფეროვანია. პირველი წიგნი იყო და მინდ-ოდა მასში სწორედ ეს მრავალფეროვნება წარმომატებინა.

— ინტერვიუსთვის რომ ვემზადებოდი, მედეა ზაალიშვილის წერილი წავიკითხე, თქვენი, როგორც მთარგმნელის წარმატებულ დებიუტზე წერდა, ამერიკელი მწერლის, სოლ ბელოუს შესანიშნავად გადმოქართულებულ რომანზე საუბრობდა. დამწყები მთარგმნელისთვის ბელოუსთან „შეჭიდება“ რთულია არ ყოფილი? რატომ აირჩიეთ მაიცდამაინც ეს ავტორი?

— თარგმნა ამ წიგნით არ დამისყიდა. სტუდენტი ვიყავი, როცა პირველად ვთარგმნე, თანაც — პოეზია. მაშინ ძალიან მიყვარდა ტერენტი გრანძლი, ის ახლაც მიყვარს, მაგრამ გემოვნება იცვლება-მეთქი, გიოთხარით და არა მარტო მწერლის, არამედ მკიოთხველის გემოვნებაც

Digitized by srujanika@gmail.com

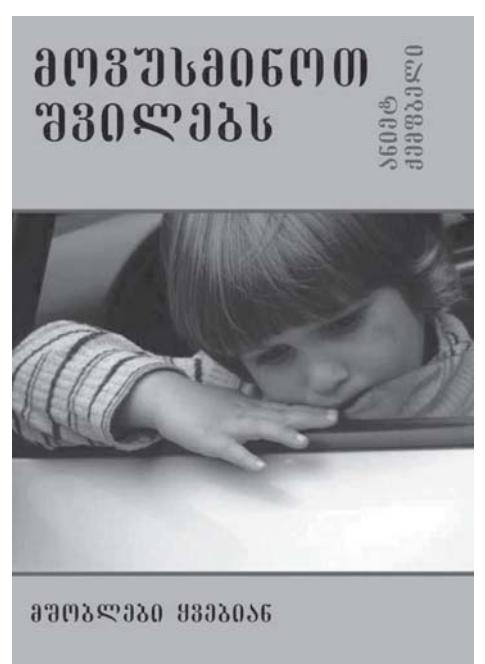
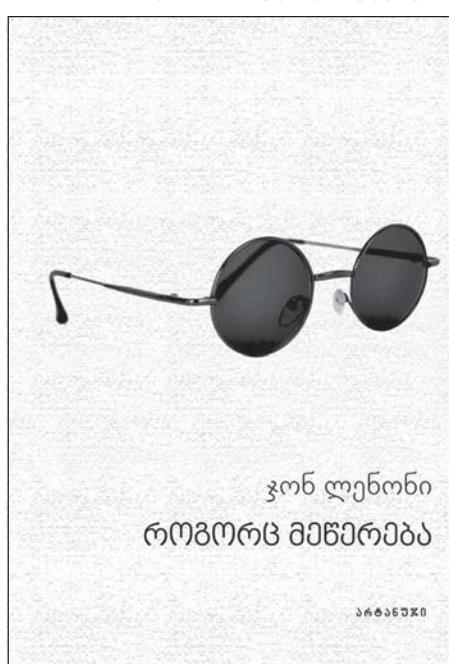
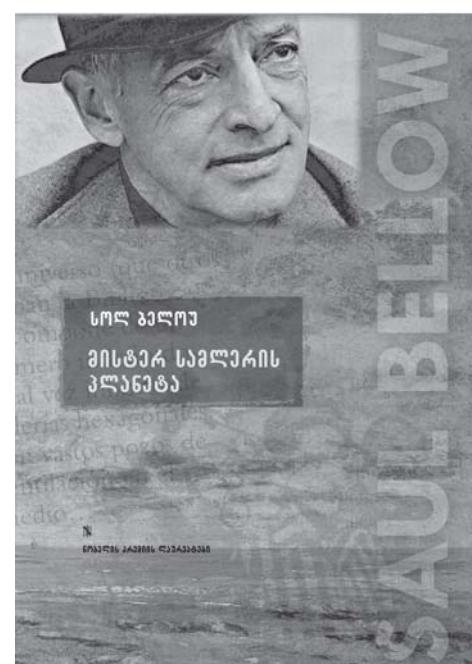
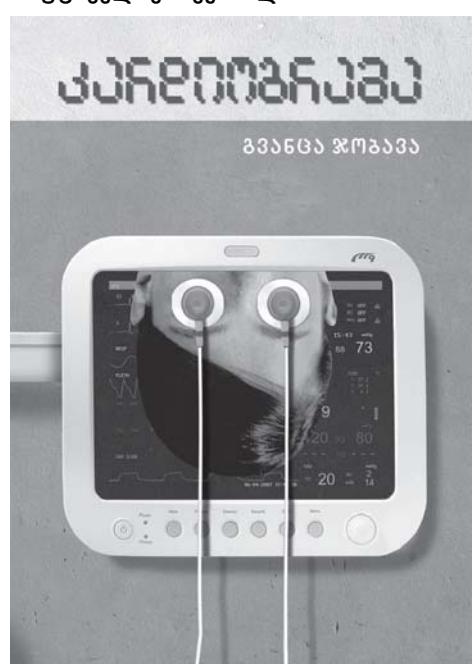
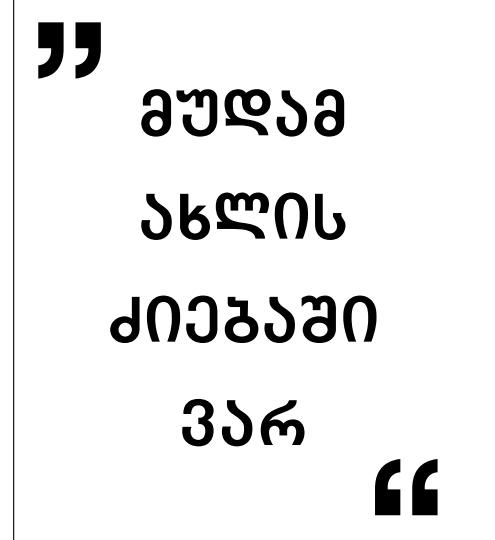
მექნებითა და საქმე, მაგრამ გამომცემლობის
დირექტორის წინადაღებამ ისე მომხილა
— მაშინ 23 ნოემბრის ვიყავი — რომ დავთანხმდე.

— სირთულეებს, ალბათ, მუშაობის
პროცესში წააწყდით.

— რაც გამომცემლობაში ვმუშაობ, ხშირად შევსწრებივარ, გამოცდილ მთარგმნების უკანასკნელ მომენტზე.

— სოლ ბელოუს რომანის შემდეგ
ჯონ ლენონის წიგნის თარგმნა, ალბათ,
შვედა იქნებოდა ოქვენთვის.

— სხვათა შორის, თავიდან მეც ასე
მეგონა, მაგრამ შევცდი. რამდენიმე წლის
წინ ან წიგნის თარგმნა მიხომ მოსულიშვილ-
მა მირჩა. საქმე ისაა, რომ იქამდე თარგმ-
ნილი მქონდა ნაწარმოების „ალისა საო-
ცრებათა ქვეყანაში“ ადაპტირებული ვარი-
ანტი ბავშვებისთვის. ბატონმა მიხომ
მითხრა, ლენონის წიგნი წავიკითხე, სტილ-
ისტურად „ალისას“ ვამსგავსებ და
ვფიქრობ, შენთვის საინტერესო იქნება
მასზე მუშაობაო. წიგნს საქართველოში
ვერ მივაკვლიყ, ვერც გამოწერა ან ჩამო-
ტანა მოვახერხე, ბოლოს კი სიღლ ბელოუშ
დამიპყრო და კარგა ხნით მიმავიწყა ჯონ
ლენონი. მისა წიგნი მხოლოდ „მისტერ სამ-
ლერის პლანეტის“ გამოსვლის შემდეგ
მოვიძიე. ჯონ ლენონის თარგმნით გამომ-
ცემლობა „არტანუჯი“ დანტერესდა და
მეც მუშაობას შევუდექ. სირთულეების
წინაშე აქაც მაღლ აღმოგჩნდა. ლენონს
ნერის ასეთი სტილი აქვს: ის მიმართავს
ექსპერიმენტებს ფონეტიკური თვალ-
საზრისით, სიტყვებს ცვლის, მარცვლებს
ანაცვლებს, ინტერპრეტირებულ ფრაზე-

კატის კუდი

დაეკარგა კატას კუდი...
განა ქუდი,
განა კნუტი —
არ მოგესმათ — დიდი კუდი!
სიგრძით — ასე, ოცდაათი
სანტიმეტრი ანდა მეტი...
ან ნაკლები... არასოდეს
გაუზომავს სანტიმეტრით.
თუმცა, ამას ვინდა ჩივის?
რა აპრიხოს ახლა — თათი?
კუდი ძალზე საჭიროა,
სანტიმეტრი თუნდაც ათი!..
ეს ამბავი რომ გაიგო,
ფუნჯმა, რა ქნა, იცით? კატას
აკვარელის საღებავით
ჭრელი კუდი დაუხატა!

შისომ ზახი მოიტახა

მოიტეხა ფისომ ფეხი,
ახლა დადის ყავარჯნებით.
ვეღარ დასდევს თაგუნიებს,
ვეღარ ტკბება გამარჯვებით.

ლხინს მართავენ თაგუნები
— ალარა გვაქეს ფისოს შიში.
ყავარჯენიც ვერ უშველის,
ფეხი უზის თაბაშირში!

თაგვეპის სახლი

კარზე ზანზალაკია,
კატას რომ ვერ შეაბეს.
რეკავს, ვიდრე სტუმარი
ამ სახლის კარს შეალებს.

შესასვლელში უგიათ
ზოლიანი სალიჩა —
კატასავით ფუმფულა
საგანგებოდ აირჩა.

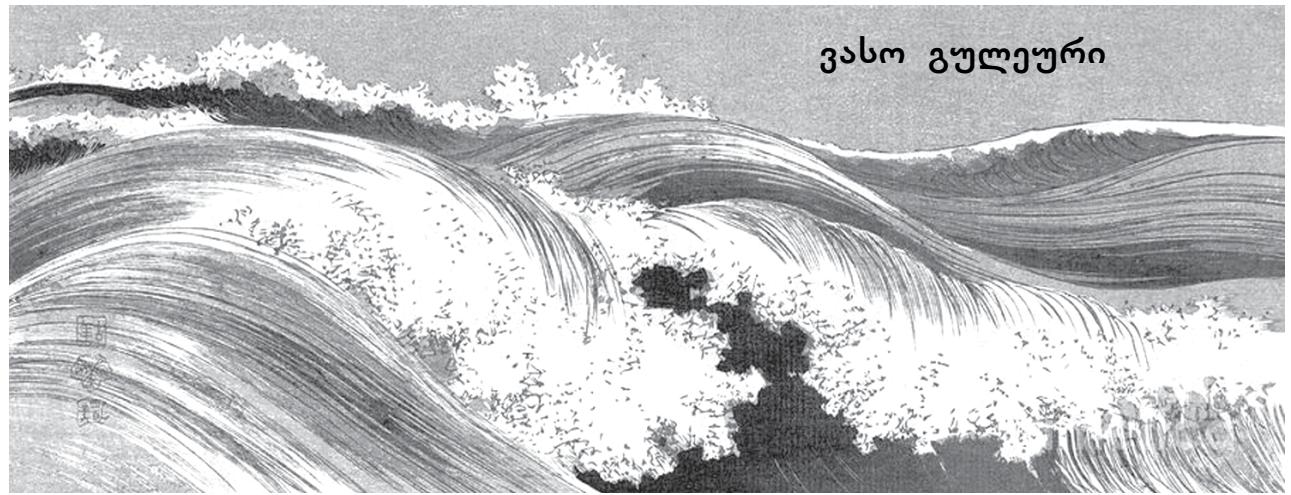
ყველის ფორმის საათი
დღეს დაკიდეს, არადა
გუშინ სწორედ აქ იდგა
ძეხვის ფორმის კარადა.

დიდი ტელევიზორი
მთელი დღეა ჩართული,
თასაფერად ბრდლვიალებს
ჭალი ათა ნათურით.

სახლმა უკვე მიიღო
მართლაც, სულ სხვა იერი —
განაახლეს თაგვებმა
სახლის ინტერიერი.

გატი

თეთრმა ბატმა თქვა — ბებიას
უნდა მივწერონ საღამი!
ფრთიდან ბუმბული მოიძრო —
თან მაქესო საწერ-კალამი.

ვასო გულეური

არ დაიდგა ფეხი,
აიცეცე კუდი.
ერთი, ორი, სამი...
სამი, ოთხი, ხუთი...

ტანგო უკვე ვიცით,
ისეა თუ ასე.
შეგვიძლია ახლა
შევისწავლოთ ვალსი.

დავტრიალდეთ ერთად,
მოდი უფრო ახლოს!
როგორ კარგად ვცეკვავთ,
ყველაზ უნდა ნახოს...

თაგვს დაეხვა თავბრუ:
— მოვრჩეთ გაკვეთილი!
ვალსის ცეკვას მიჯობს
ვაკნატუნო თხილი.

შტორმი

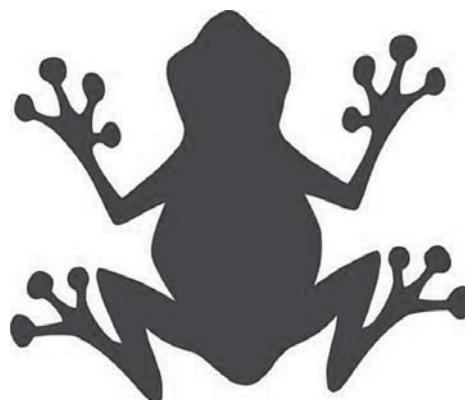
ოკეანე ალელდა,
ტალღა ტალღას ეხლება.
ჩქარა, თორემ ხომალდი
ხიფათს გადაეყრება.

კაპიტანი ხმამაღლა
მითითებებს იძლევა:
— ყველა აფრა დაუშვით,
მალე შტორმი იწყება!

სათითაოდ მიმართავს
ბოცმანსა და იუნგებს.
უსმენენ და კაპიტანს
ყველა ერთხმად მიუგებს:

— შევასრულებთ ყველაფერს,
რასაც გვეტყვი, კაპიტან!
შენთან ერთად, იცოდე,
ყველა ხიფათს ავიტანთ!..

თამაშობენ ბავშვები,
თავშეყრილნი ჯგუფურად.
გემი არის ნაფოტი,
ოკეანე — გუბურა.

ნეირა და გაყაყახი

ნეიმის წევთები
— წეაბ!
— წეაბ!
მოსწყდნენ პატარა ღრუბელს.
ბაყაყბი კი
— ტყაბ!
— ტყაბ!
არ სცილდებიან გუბეს.

პირდაფჩენილნი იყვნენ,
ცხელი დღე იყო რადგან...
ყიყინი ისმის ირგვლივ:
— ჩვენი ამინდიც დადგა!

თაგვს ეძახის ციყვი:
— ჩემთან მოდი, თაგვო.
უნდა ვიყოთ ორნი,
რომ ვიცეკვოთ ტანგო.

თაგვის გაკვეთილი

გიგას ლეპსი

ვინ ამაგრებს ცაზე, ნეტავ,
ღამით მბრწყინავ ვარსკვლავებს?
ანდა, სავსე მოვარეს მაღლა
ვისი ხელი აკავებს?

ცისარტყელას დასახატად
რას ხმარობენ — აკვარელს?
მზე რომ ჩადის და ამოდის,
ცაზე ფეხს არ აკარებს?

ვისაც ვეითხე, არ მპასუხობს,
მხოლოდ ჭკუას მარიგებს:
— ჯერ პატარა ბიჭი ხარ და
გაიზრდები, გაიგებ!

ახლა უკვე სხვაზე მეტად
ეს კითხვა არ მასვენებს —
ნეტავ, მალე გავიზრდები,
წვმა თუ დამასველებს?

ლიტერატურული გაზეთი

საქართველოს კულტურისა და კაგლთა დაცვის სამინისტრო
საქართველოს მთავრობის სახლი

რედაქტორი ირაკლი ჯავახაძე
რედაქტორის მოადგილე უჩა შერაზადიშვილი
უურნალისტი თამარ უურული

მობ. ტელ.: (577)742277; (599)269852; e-mail: litgazeti@yahoo.com